

Labā ziņa

Piedalīsies konferencē

No 6. līdz 8. oktobrim Rīgā notiks 8. Baltijas Ģimenes medicīnas konference, kurā piedalīsies ap 350 ģimenes ārstu no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Somijas, kuri runās par ģimenes medicīnas attīstību, uzlabošanu un sadarbību. Konferencē piedalīsies arī ģimenes ārste Svetlana Semjonova. Jautāta par mūsu puses aktualitātēm, viņa atzina, ka SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības" izveidotās krīzes komandas redzējumu, ka neatliekamo medicīnisko palīdzību turpmāk sniegs Balvos, līdz ar to te būs uzņemšanas nodaļa, intensīvās terapijas nodaļa un visu diennakti dežurēs medicīnas personāls, tajā skaitā pieci ārsti, vērtē pozitīvi. Līdzīgās domās ir ģimenes ārste Līga Kozlovska. "Lielākas bažas ir tikai speciālistu trūkums, lai mēs spētu nodrošināt diennakts dežūras," viņa piebilda.

Interesanta ziņa

Aizvadītas pirmās skates

2012. gadā no 5. līdz 10. jūlijam Latvijā notiks Starptautiskais folkloras festivāls "BALTICA 2012". Lai sagatavotos festivālam un veiktu dalībnieku atlasu, 2011. gada rudenī visā Latvijā norisināsies folkloras kopu un etnogrāfisko ansambļu skates. Sestdien un svētdien pirmās skates – koncerti notika Viļakā un Tilžā. Starptautiskais folkloras festivāls BALTICA ir plašākie, sabiedrībā populārākie un pasaulē pazīstamākie tradicionālās kultūras svētki Baltijas valstīs. 2012. gadā festivāla BALTICA tēma būs *CEĻŠ*.

Nepalaid garām

Sprīdīs par jauno tarifu

7. oktobrī plkst. 13.00 Balvu novada pašvaldības sēžu zālē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija rīkos uzklaušanās sanākumi par akciju sabiedrības "Balvu Enerģija" iesniegto siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projektu. Interesenti dalību sanāsmē var pieteikt līdz 6. oktobrim.

Nākamajā adugunī

● **Ādas jakās un kovboju zābakos**
Rokeru mode

● **Svinīgs dievkalpojums Balvos**
Tiekas Austrumeiropas bīskapi

Kalendārs jau top! Visā Latvijā jau sākusies Latvijas Pasta abonēšanas kampaņa nākamajam gadam, kuras laikā iespējams abonēt aptuveni 700 izdevumus, tajā skaitā populārāko ārzemju presi, nacionālos, reģionālos izdevumus un, protams, arī Ziemeļlatgales laikrakstu "Vadugums".

Nākamgad nemainīsies ne avīzes, ne reklāmas cena, turklāt gada sākumā katrs "Vadugums" abonements saņems bezmaksas krāsaino sienas pārliekamo kalendāru "Vadugums 2012"! Tas top sadarbībā ar vietējiem 19 fotogrāfiem, kuri fotokonsursam iesūtījuši 361 fotogrāfiju, tostarp Andra Zelča iemūžināto omulīgo ezi (foto).

Laikraksta "Vadugums" Viļakas biroja

Abrenes ielā 26,
Viļakas novada
domes 1. stāvā

pieņem
apmeklētājus
katru trešdienu
10.00 - 14.00

Birojā varat abonēt
laikrakstu "Vadugums",
ievietot laikrakstā
sludinājumus,
līdzjūtības,
apsveikumus,
pateicības, iesniegt
vēstules, ierosinājumus
un sūdzības, izteikt
ierosinājumus
žurnālistiem.

ABONĒŠANAS CENAS 2012.gadam

	1 mēnesis	3 mēneši	6 mēneši	12 mēneši
Fiziskām personām 2011.gada (12) mēnešu abonentiem	2,95	8,80	17,10	32,50
Fiziskām personām	3,28	9,78	19,00	36,11
Juridiskām personām	4,00	12,00	23,60	46,00
Abonējot internetā vai pa bezmaksas tālruni 67008001, fiziskām personām	3,28	9,78	19,00	36,11
Abonējot internetā vai pa bezmaksas tālruni 67008001, juridiskām personām	4,00	12,00	23,60	46,00

"Vadugums" abonēšanas indekss - 3004

Īpašs piedāvājums SEB bankas klientiem!
Turpinām piedāvāt noslēgt "Vadugums" abonenta REGULĀRO MAKSĀJUMU LĪGUMU. Tas nozīmē, ka Jums ir iespēja noteikt, cik bieži veicat maksājumus – katru mēnesi vai lielākos periodos, un to Jūsu vietā izdarīs banka. Taupiet laiku un naudu!
Līgums jāslēdz redakcijā vai SEB bankas Balvu filiālē.

Miķeļdienā
bērnudārza
'Sienāzītis'
audzēkņi dodas
pie zemniekiem.

3. lpp.

Uzstājas
televīzijas
šovā.

2. lpp.

Vārds žurnālistam

Veselības aprūpe joprojām ir sarežģīta visā Latvijā, un nemitīgi pārkārtējumi briest arī Balvos. Kāda kārtība valdīs mūsu vietējā slimnīcā pēc reformām? Tas ir jautājums, par ko galvu lauza ārsti un citi medicīnas jomas darbinieki. Šonedēļ nācās uzklaut viņu neoficiāli stāstīto. Balvu mediķi jūtas sarūgtināti, nezinoši, neaizsargāti, pat pilnīgi "izsisti no sliedēm". Vai viņiem turpmāk būs darbs un atalgojums, kāda būs darba specifika un saskarsme ar pacientiem? Skaidrību sola ieviest pēc laika. Par slimnīcas reformām un turpmāko kārtību lemj cilvēki, kuriem ar ārsta darbu tikpat kā nav nekāda sakara. Viņi shēmo, salīdzina, maina vietām, pluso un mīnuso, vispirms visur redzot tikai naudu. Nav atbildes uz jautājumu, kas īsti investē naudu slimnīcu apvienībai, lai izietu no krīzes? Taču viens ir skaidrs – mediķu un pacientu intereses gan nav liktas pirmajā vietā. Kā teica ilggadēja daktere: "Balvos acīmredzami ienāks pilnīgi jauna kārtība, kas nebūs par labu ne mediķiem, ne pacientiem. Būs sagrauta un izpostīta gadu desmitos iedibināta, pacientiem saprotama kārtība. Un vēl viena bēda – mums trūkst jauno ārstu speciālistu."

Valsts kritizē abās kaimiņu slimnīcās it kā izsaimniekoto un pārtērēto naudu vairāk nekā miljona latu apmērā. Bet Tautas kontrole tajā pašā laikā piesauc faktus par valsti izšķērdētiem miljoniem miljoniem. Bet kam tas rūp? Politikājiem pirmajā vietā krēslī un amatā.

Maruta Sprudzāne

Latvijā

Sākotnēji "air Baltic" būs pagaidu vadītājs.

Prognozējot notikumus nacionālās lidsabiedrības "airBaltic" otrdienas akcionāru sapulcē, premjers Valdis Dombrovskis LTV raidījumā "Labrīt, Latvija" sacīja, ka ticamākais scenārijs esot šāds: pagaidu "airBaltic" vadītājs no kompānijas vidus, ko vēlāk plānots nomainīt ar starptautiski atzītu aviācijas ekspertu. Premjers gan nenosauca amatā iecejamā "airBaltic" vadītāja vārdu, tomēr uzsvēra, ka tas būšot pagaidu valdes priekšsēdētājs, kas vēlāk tiks mainīts. "airBaltic" vadībā jābūt cilvēkam ar pieredzi un starptautisku reputāciju," sacīja premjers, norādot, ka kadru atlasī valdības uzdevumā veic Satiksmes ministrija ar Finanšu un Tieslietu ministriju palīdzību sadarībā ar piesaistīto konsultantu "Prudentia".

Skolēni saņem biedējošus zvanus. Vairāki Ventpils 3.vidusskolas 2.klases skolēni pagājušās nedēļas nogalē saņēmuši biedējošus zvanus. Kāds vīrietis piedraudējis viņus nogalināt, ziņo laikraksts "Neatkarīgā".

Vienam puikam nepazīstamais krieviski teicis: "Nogalināšu tevi, noduršu mežā." Aptuveni tāds pats teksts teikts vēl diviem skolēniem. Kādam meitenei zvanītājs pateicis, ka jāatnes vērtlietas no mājas, citādi viņu nogalinās.

Sarunas par jauno koalīciju nonākušas strupceļā. Visticamāk, šonedēļ politiķu sarunas nerezultēsies ar gala lēmumu. Sabiedrisko attiecību speciālists un politisko notikumu komentētājs Filips Rajevskis saskata, ka sarunās traucē partiju iekšējās pretrunas un nestabilitāte.

Sabrūkot tiltam, ievaino cilvēkus. Mazsalacā, sabrūkot gājēju tiltam, ievainoti trīs cilvēki. Cietušo vidū arī kāda 13 gadus veca meitene. Negadījums noticis aizvadītās sestdienas pēcpusdienā, pēc kā visas trīs cietušās personas nogādātas slimnīcā. Sabrukušais tilts esot nevienam nepiederošs, bezsaimnieka tilts. Tas vedot pār dziļu gravu no pilsētas uz kapiem. Tilts ir apmēram piecus metrus augsts un ticis nelegāli uzbūvēts un lietots kopš padomju gadiem.

Limbažos pie slimnīcas durvīm atstāta jaundzimusi meitenīte. Otrdien no rīta pulksten sešos bērns nolikts pie slimnīcas durvīm un nospiesta zvanu poga. Kad mediķi iznākuši pie durvīm, uz trepēm atradies tikai mazulis, neviena pieaugušā tuvumā vairs nav bijis. Meitenīte nogādāta Vidzemes slimnīcā. Bērns ir labi kopts, apmēram 7 - 10 dienas vecs. Pie bērna nav atstātas ziņas par precīzu vecumu, nav zināms arī mazulītei dotais vārds. Vidzemē tuvākā vieta, kur atrodas pēc ārzemju parauga iekārtotā "Baby Box" jeb bērnu silīte, ir Rīga.

(Ziņas no portāliem DELFI, TVNET)

Ģimeņu šovs

Karsto prožektoru gaismā

Radniekiem - Sprukuļu un Šaicānu ģimenēm - šis noteikti būs un paliks labākais un pārsteidzošākais notikums šogad. Lidz šim ik svētdienu viņiem smaidīja veiksmē, piedaloties muzikālajā dziedājo ģimeņu šovā. Viņus ievēro un vērtē, par viņiem balso un tur ikšķus. Stāvēšana televīzijas kameru priekšā nebūt nav viegla, kā izskatās no malas, un popularitātei, kā atzīst paši, ne tikai saldā garša klāt.

Dziedošo tandēmu pamatā veido brālis un māsa – Jānis un Ingrīda, un viņu bērni - Intars un Sanda, kuriem veiksmīgi paspēj pievienoties arī radnieks Edgars no Rīgas. Ideja braukt un sevi pieteikt šovam, paspējot to izdarīt pēdējā dienā, pieder Sandai. Vecākiem atlika vien piekrist abu jauniešu vēlmei, lai gan Ingrīda šo priekšlikumu sevī apsvēra ilgi, bažīdamās, kā gatavošanos šovam savienos ar ikdienas darbu medicīnā. Jānis atcerējās iepriekš redzētos televīzijas dziesmu šovus un atzīst, ka mēģinājis iedomāties uz spoži apgaismotās skatuves stāvam arī viņus pašus. Ziņa, ka viņi izvirzīti tālākajai dziesmu sacensībai, protams, iepriecināja un pārsteidza. Tagad atliek vien turēties līdz uzņemtajam tempam, un nedēļas dienas saplānot tā, lai iestudētu jaunu priekšnesumu un regulāri brauktu maršrutā Viļaka-Rīga.

Skatītāji gaida un vērtē

Viņi ir pārsteigti, cik daudz atbalstītāju pa šo laiku saradies. Nerunājot jau par pašiem tuvākajiem un tiem, kuri Viļakā un Balvos ģimenei palīdz sarūpēt tērpus un iestudēt katru jauno numuru. Balso studenti, darbabiedri, draugi, radi un pilnīgi sveši cilvēki, kuriem patīk Sprukuļu ģimene un kuri atceras Viļakas vārdu. Jānis uz to raugās ļoti nopietni: "Mēs esam atbildīgi par visu, ko darām, par katru priekšnesumu, ko rādām, jo skatītāji mūs gaida un vērtē." Ģimenes veiksmes stāstu nodrošina viņu muzikalitāte – Jāņa pirmā profesija ir bērnu mūzikas skolas pedagogs, arī dēlam Intaram piemīt šī dabas dāvana un viņš ir muzikants dažādos pasākumos. Ingrīda publikas priekšā stāvējusi un dziedājusi kopš bērnu dienām un Viļakas pašdarbībā viņu var redzēt joprojām. Lai arī Ingrīda atzīst, ka spēj savākties un atbildīgajā brīdī būt pārliecināta par sevi, taču uzstāties televīzijas kameru priekšā tomēr nav joka lieta. Jānis teic: "Skatuve uzliek lielu atbildību un pienākumu gatavoties. Sirds iedrebas un kājas notrīc katram, pat lieliem māksliniekiem." Uzstājoties pirmo reizi ar Paula "Mēmo dziesmu", uztraukums ģimenei bijis liels.

Tā ir, ka katru priekšnesumu šova dalībnieki izdomā un gatavo paši. Sprukuļi priecīgi, ka viņiem režijas jomā daudz palīdz skolotāja Ineta Prancāne, ar kuru viņi tiekas un kopīgi izdomā konkrēto priekšnesumu. Iemācīties un

Foto - M. Sprudzāne

Dzintars mājās Meirovā. Satiekšanās ar saviem vistuvākajiem cilvēkiem lauku mājās dziedājošajiem Sprukuļiem un Šaicāniem dod atelpu un sparū atkal veiksmīgi muzicēt un traukties uz tālo Rīgu. Ingrīda, Sanda, Jānis un Intars ir izdomājuši dziesmas, kādas viņi dziedātu nākamajās nedēļās, ja vien uzsmaidīs veiksmē palikt šovā arī turpmāk.

nodziedāt dziesmu ir viena lieta, bet ģimenes uzņēmējam reizē jābūt arī kā priekšnesumam, lai atklātos aktiermeistarība un kāds šova elements. Ne velti konkursa žūrija, liekot atzīmes, uz to vērs lielu uzmanību, un arī Sprukuļu ģimene savu reizi izpelnās diezgan kritiskas piezīmes.

"Rozīnītei" arī jābūt

Aizvadītās nedēļas paskrējušas vēja spārnēm. Pēc svētdienas koncerta mājās viņi pārrodas jau uz rīta pusi, bet pirmdienas vakarpusē sākas viss no gala. Dziesma ir izvēlēta, un Intaram jādara atbildīgais darbs - jāizdomā tās noformēšanas un pasniegšanas veids: kurš dalībnieks dziesmu uzsāks, kurš dziedās nākamos pantus, kā būs saliktas balsis, kā skanēs dziesmas nobeigums un tam līdzīgi. Tad raksta notis, katrs iesākumā mēģina atsevišķi, tad liek visu kopā, kaut ko maina un atkal sāk no gala. "Dziedāt mēs visi mākam, bet svarīgi ir pielietot pareizu vokālo tehniku," atzīst Jānis. Un vēl, protams, vajag atrast arī kādu "rozīnīti", lai piesaistītu skatītāju un žūrijas ievēribu. Trešdienas ir lielo mēģinājumu dienas Rīgā, kad ģimenes tiekas ar lielisko mūziķu grupu, un katrai ir stunda laika, lai slīpētu savu dziesmu. Pusstundu ilgs mēģinājums notiek arī svētdienās pirms lielā koncerta.

"Esam pagodināti un priecīgi, ka mūsu novada ģimene uzņēmusies lielu atbildību un iztur saspringto grafiku, lai godam piedalītos šovā. Mēs viņus iespēju robežās arī atbalstām. Kaut vairāk būtu šādu ģimeņu!"
(No novada domes priekšsēdētāja Sergeja Maksimova teiktā.)

kiem palīdz televīzijas frizieres un grimētājas. Ingrīda atzīst, ka šis process ir patīkams un veiksmīgs, un noteikti palīdz drošāk kāpt uz skatuves karsto prožektoru gaismā.

Sprukuļu un Šaicānu lielākie draugi šova laikā bija draudzīgā Knapšu ģimene. Viņi gan jau izbalsoja. Kā justos Sprukuļi, ja arī viņiem pienāktu līdzīgs solis? Uz to visi vienā balsī teic, ka noteikti nebūtu sarūgtināti, jo viņi jau ir uzvarētāji un ieguvēji ar to vien, ka dota iespēja pie-

dalīties šādā Vīslatvijas pasākumā. Šovs – tā ir iespēja daudz ko mācīties un sevi attīstīt visai turpmākajai dzīvei, tas ir milzu gandarījums par cilvēku masveida labestību un atsaucību. "Mēs smaidīsim jebkurā gadījumā," pārliecināta Ingrīda.

Kļuviši vēl talantīgāki

Kāda no ģimenēm, tuvojoties Ziemassvētkiem, protams, leposies ar Latvijas skanīgākās dziedājošās ģimenes titulu un saņemto naudas balvu. Sprukuļi teic, ka balvas ieguve nav viņu galvenais mērķis, taču pasapņot, kā to izlietotu, protams, var. Nekas daudz, atskaitot tēriņus, no tās gan pāri nepaliktu, taču daļu viņi ziedotu, kā domā Jānis, labdarībai. Iespējams, visi dziedātāji būtu pelnījuši kopīgu atpūtas ceļojumu vai arī iepriecinātu savus fanus un atbalstītājus, uzdāvinot viņiem izpildīto dziesmu ierakstus jaukā ballītē. Balva būtu iespēja izvērst arī Viļakas ansambļa "Laikam līdzī" turpmāko darbību, kur muzicē Sprukuļi.

Vai piedalīšanās šovā viņus pašus ir mainījusi? Sandas pārliecība: "Esam palikuši tādi, kādi esam. Bet man ir pazudusi ikdienas apnicīgā rutīna. Es tik bieži tagad no Rīgas, kur strādāju, braucu uz laukiem, ka vispār nemanu atšķirību starp abām pusēm." Intars uzskata, ka šovs ļāvis labāk iepazīt skatuves noslēpumus un to, kā tos izmantot par labu sev. Jānis atzīst: "Varbūt cilvēku acīs arī esam kļuviši populāri, taču tas nenozīmē – kļuviši lepmi. Mums katram ir sava profesija, un arī līdz šovam bija pietiekami plaša saskarsme ar konkrētu auditoriju." Ingrīdai atmiņā kādas paziņas teiktas: "Tagad gan tu būsi lepna, ja reiz televīzijā tevi rāda." Patiesība ir pretēja. "Arī turpmāk būšu pati vienkāršība, bet pateicos, ka man ir iespēja šādā veidā sevi pilnveidot," pārliecināta Ingrīda.

Taču lepmi viņi tomēr ir. Dziedošo ģimeņu šovs devis iespēju celt saulīti un nest plašumā no Latvijas centra patālu esošā novada vārdu. Tagad plaši daudzina Viļakas vārdu un nav noliedzams - kāds no televīzijas skatītājiem to iepazīst pirmo reizi.

M. Sprudzāne

Vai publiskajā telpā pieļaujama rupjību lietošana?

Viedokļi

Nedrīkst pārkāpt ētikas normas

ILUTA MEŽULE, Balvu novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste

Mēs dzīvojam demokrātiskā valstī, un viens no demokrātiskas valsts stūrakmeņiem ir vārda brīvība. Tā aptver ļoti plašu jomu un ietver sevī divus – privāto un publisko - aspektus. Vārda brīvības privātais aspekts nozīmē, ka katrai personai ir tiesības uz saviem uzskatiem, tiesības turēties pie tiem un brīvi tos paust.

Savukārt vārda brīvības publiskais aspekts attiecas uz ikviena tiesībām brīvi

saņemt informāciju un paust savus uzskatus jebkādā veidā – mutvārdos, rakstveidā, vizuāli, ar māksliniecisku izteiksmes līdzekļu palīdzību vai kā citādi.

Ja runājam par žurnālista Kārļa Streipa atļaušanu – tur nav nekā nosodāma, jo žurnālists izteica savu viedokli. Bet pēdējos gados diskutē arī par to, cik un kurš drīkst paust savu viedokli, un kur ir robeža, aiz kuras sākas citu sabiedrības locekļu tiesību un brīvību aizskaršana.

Pastāv tāds jēdziens kā 'ētika'. Ir izstrādāti ētikas kodeksi, piemēram, žurnālistu ētikas kodekss, sabiedrisko attiecību ētikas kodekss... K.Streipam kā mediju pārstāvim noteikti zināms, ka necenzētu izteicienu lietošana nav pieļaujama no žurnālistu ētikas viedokļa. Žurnālists K.Streips ir labi pazīstams un zināms ar savu prasmi nosaukt lietas istajos vārdos. Viņš ir tiešs cilvēks. Manuprāt, šādu cilvēku lielākais trūkums ir tas, ka kāds vārds, kas varbūt nav domāts tā, kā to pasniedz, izrādās cieņu un godu aizskarošs.

Cik pamatota vai nepamatota bijusi viņa atļaušana, jau lēmusi Latvijas Televīzijas vadība. Viņi saprot, ka pazaudējuši profesionālu žurnālistu. Tomēr zināms, ka šis nav vienīgais gadījums, kad K.Streips ir pārkāpis ētikas noteikumus.

Tā kā trīs gadus esmu strādājusi par personāla speciālisti, zinu, ka šādi un vēl citi *grēciņi* par darba noteikumu neievērošanu noteiktā laika periodā var beigties ar darba attiecību pārtraukšanu.

Runājot par amatpersonām, kuras publiskas uzstāšanās laikā atļaujas lietot rupjus vārdus - es to nosauktu par neētisku un neprofesionālu rīcību, kas neliecina par labu publisko tēlu. Turpretim mākslas pasaulē – teātrī, kino, arī mākslas darbos - rupju vārdu lietošana, protams, paspīlgtina tēlu, jo nav noslēpums, ka dažas sabiedrības grupas tos lieto savā sarunvalodā. Esmu redzējusi izrādes, filmas, kur lieto rupjus vārdus. Man personīgi tās ir ļoti grūti skatīties un klausīties.

Rupjību lietošanu presē, manuprāt, ir diezgan grūti īstenot, jo to regulē žurnālista ētikas kodekss. Ir jārespektē cilvēka tiesības, kā arī goda un cieņas neaizskaramība. Tajā pašā laikā galvenie redaktori ir publiskas personas, un, publicējot rupjības, tie ļoti riskē ar sava izdevuma tēlu.

Fakti

● 19. septembra žurnālistu diskusijas raidījumā "Skats no malas" LTV tiešraidē tā vadītājs Kārlis Streips ZZS nodēvējis par **maukām**.

● Par rupjajiem izteikumiem raidījumā "Skats no malas" K.Streips atļauts no darba Latvijas Televīzijā.

šu vārdu lietošana, manuprāt, ir pilnīgi nepieļaujama. Pat uz skatuves vai kino pastāv citi izteiksmes līdzekļi tēla spilgtināšanai. Manuprāt, rupjību lietošana jebkurā dzīves sfērā ir absolūti nepieņemama.

Kārļa Streipa gadījumā tā nebija pirmā reize, kad viņš lietoja aizskarošus izteicienus. Tādi izskanējuši arī agrāk, piemēram, Eirovīzijā. Nezinu, vai tas bija īstais iemesls viņa atļaušanai, varbūt tas bija vienkārši pēdējais piliens. Savukārt uz jautājumu, kuri vārdi uzskatāmi par rupjiem un kuri nē, varu atbildēt: pirms lietojiet kādu šaubīgu vārdu vai izteicienu, sākmā pajautāties sev – vai tas aizskartu jūs? Ja tas aizvainotu jūs, tad tas aizvainos arī cilvēku, attiecībā uz kuru šo vārdu lietosiet!

Viedokļus uzklusēja I.Tušinska

Īsumā

Krāsainās pēcpusdienas brīvā laika pavadīšanas centrā

Foto - no personīgā arhīva

Balvu Bērnu un jauniešu centrā aizvien lielāka rosība manāma jaunizveidotajā brīvā laika pavadīšanas centrā, kurā skolotāja Inga Kataja-Paegle, izzinot audzēkņu vēlmes un idejas, organizē dažādas aktivitātes un tematiskos pasākumus. Katru dienu pēc mācību stundām no plkst. 13.00 līdz 18.00 skolēni labprāt iesaistās radošu darbu darināšanā. Bērni dalās pieredzē, kā atrast informāciju virtuālajā vidē, pilda uzdevus mājās darbus un atrod jaunus draugus.

27.septembrī I.Kataja-Paegle pārsteidza centra apmeklētājus ar individuālu konkursu piedāvājumu: bērni minēja mīklas, lika puzzles un sacentās, spēlējot galda spēles. Jauku atmosfēru radīja pašu gatavotie kārumi, bet par omulīgu dienas noslēgumu kalpoja kino skatīšanās uz lielā ekrāna, malkojot tēju un dzīvojot līdzī filmas varoņiem. Dažādot šo dienu bērniem palīdzēja arī brīvprātīgā jauniešu Laura Macāne no NVO "Raibais kaķis".

Sienāzēnu Miķeļdiena

Šoreiz Miķeļdienā pirmsskolas izglītības iestādes "Sienāzītis" audzēkņi devās uz zemnieku saimniecību "Kotiņi", lai laipnās gides Ināras Matisānes pavadībā paši savām acīm apskatītu varenos tehniskus, kas apstrādā laukus, un iepazītos ar graudu ceļojumu līdz maizītes klaiņam. Viens no pirmajiem piedzīvojumiem bija neredzētas, modernas lauksaimniecības tehnikas aplūkošana. Pēc tam bērni devās tālāk uz Upītes etnogrāfisko muzeju, kur, tērpušas tautu tērpos, viņus sagaidīja vadītāja Ligita Spridzāne un viņas palīdzes. Ekskursijas dalībnieki klausījās latgaliešu dzejnieka Antona Slišāna dzeju, aplūkoja viņa dzejoļu, grāmatu un mazo piezīmju bloknotiņu klāstu. Dzejnieka balss bērniem atsauc atmiņā tos siltos brīžus, kad A.Slišāns ar Upītes Jauniešu folkloras kopu ciemojās pirmsskolas izglītības iestādē "Sienāzītis".

Lai vēl pilnīgāk sajustu rudens noskaņu, "Sienāzītis" audzēkņi un skolotājas devās arī uz Balkanu dabas parku, kur kopīgi vēroja dabu un dažādas koka figūras - nerātņo velniņu, zilonīti, pūķi un piparkūku vīriņu. Ceļojuma noslēgumā bērniem gaidīja vēl viens pārsteigums - piparmētru tēja ar cidoniju sīrupu, kuru bija sarūpējušas viesmīlīgās muzeja darbinieces. Neizpalika desiņu cepšana, dažādu gardumu baudīšana un, protams, bērnu izpriecās.

Savukārt sešgadīgie bērni Miķeļdienas ekskursantus pārnākam sagaidīja ar pašceptiem gardumiem, ko sarūpēja, skandējami tautsdziesmas, bet paši mazākie miķeļbērni, tērpušies dārzu maskās, Miķeļdienu ieskandināja bērnu dārza pastaigu laukumā.

Rupjību lietošana nav pieļaujama

Aija Putniņa, Balvu Kultūras un atpūtas centra kultūras menedžere

Esmu ļoti neiecietīga pret rupju vārdu lietošanu gan uz ielas, gan kompānijās, gan citviet. Aizrādu cilvēkiem, kuri runā rupjības. Uzskatu, ka bez nepieklājīgu vārdu lietošanas var pilnībā iztikt arī tie cilvēki, kuri ikdienā pieraduši lietot necenzētus vārdus. Minēšu piemēru. Manam vīram ir kāds paziņa, kurš agrāk ikdienā ļoti rupji lamājās. Viņš pat neuzskatīja to par lamāšanos, bet gan par labu līdzekli, kā vārdus sasaistīt teikumā. Kad aizrādīju, ka manā mājā nelamājas, vīra paziņa atbildēja, ka viņš savādāk nevar, jo tas ir viņa runasveids. Pēc kāda laika šis vīrietis sāka draudzēties ar kādu sievieti, un pamanīju, ka, atbraucis ciemos, viņš vairs nelamājas. Lūk, piemērs, ka jebkurš var iztikt bez necenzētiem vārdiem!

Ja runā par masu medijiem, aizskaro-

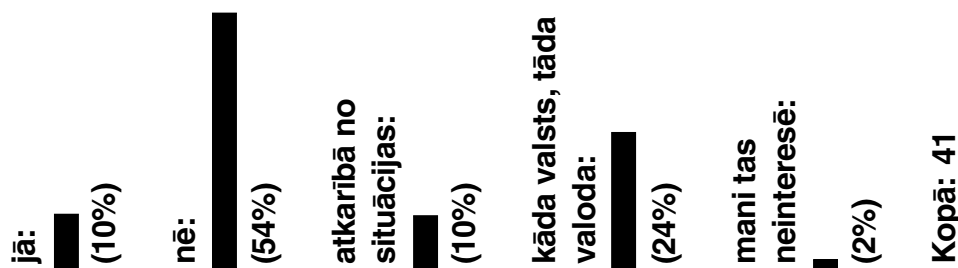
Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā

www.vaduguns.lv

Vai publiskajā telpā pieļaujama rupjību lietošana?

Īsumā

Atklāj Verpuļevas ceļu

Pirmdien Balvu novada domes vadība, deputāti, pašvaldības darbinieki un ceļu būvnieki svinīgi atklāja "Verpuļevas" ceļa posmu, kam uzklāts asfalts 1,8 km garumā. Balvu novada domes priekšsēdētājs Andris Kazinovskis pirms lentas pārgriešanas uzsvēra, ka pašvaldība pēdējā laikā mērķtiecīgi apgūst Eiropas Savienības līdzekļus: "Šis ceļš ir viens no šiem darbiem, ko esam iesākuši un veiksmīgi pabeiguši. ES līdzekļi ir 70-75%, pārējais nāk no pašvaldības līdzekļiem. Ja šo darbu nāktos izdarīt tikai par saviem līdzekļiem, tad, visticamāk, asfaltu neuzklātu ne šogad, ne nākamgad. Gatavošanās darbs konkursam bija ļoti skrupulozs un rūpīgs. Kad konkursā vinnēja mums nepazīstama firma a/s "Ceļu pārvalde", bija bažas: kā būs? Prieks, ka viss ir godam izdevies! Par jauno ceļu priecājas ne tikai būvnieki, vadība, bet arī mazdārzīņu īpašnieki, kuri jau sen bija pelnijuši kvalitatīvu ceļu, lai nokļūtu savās mājiņās. Lai ceļš ilgi kalpo!"

A/s "Ceļu pārvaldes" projektu vadītājs Imants Lubgāns piekrita A.Kazinovska teiktajam, ka firmai šajā pusē šis ir pirmais objekts. "Cenšamies intensīvi iekarot šīs puses tirgu un ceram arī uz turpmāku sadarbību," viņš teica. Gandarījumu par noasfaltēto ceļu neslēpa arī Balvu pagasta pārvaldnieks Andris Ķerāns. Viņš atzina, ka šis ceļš ilgus gadus bijis *sāpju bērns*: "Bedres, trepe nu ir vēsture."

Svinīgs mirklis. Jau pusstundu pirms ceļa atklāšanas zīmi "Verpuļeva" rotāja baloni.

Pārgriež lentu. Balvu pagasta pārvaldnieks Andris Ķerāns, Balvu novada domes priekšsēdētājs Andris Kazinovskis un a/s "Ceļu pārvaldes" projektu vadītājs Imants Lubgāns, pārgriežot lentu, bija vienisprāt: "Dod, Dievs, ne pēdējais objekts!"

Pirmā braucēja. Balveniete Pārsla Ezergaile bija pirmā, kura ar velosipēdu brauca garām svinīga mirkļa dalībniekiem pēc jaunā ceļa atklāšanas. "Tagad raža pa ceļam nepazudīs, neizkritīs," viņa jokoja. Jāpiebilst, ka pirmos garāmbraucējus cienāja ar šampanieti.

Dzīve

Pēdējoreiz redzēja pirms sešpadsmit gadiem

1995.gadā ANTONS BOZOVIČS pāri Latvijas-Krievijas robežai uz rokām pārnese mazmeitiņu Olgu, ar kuru satikās tikai šogad - pēc 16 gadiem, turklāt 5000 kilometru attālumā no Latvijas. Likteņa likoči Bozoviču ģimenei bijuši tikpat skaudri, kā nereti lasām pasaulslavenu rakstnieku romānos.

"Lai šķiras!"

Antonu Bozoviču mūsu puses ļaudis joprojām atceras kā godprātīgu "Vaduguns" korespondentu, turklāt tieši viņš ir tas, kuram jāsaņem paldies par 1969.gadā *dzimušo* ideju Balvu rajona laikraksta "Vaduguns" kausa izcīņu motokrosā "Baltais briedis", kas notika netālu no Viļakas. Viņš 23 gadus bijis šo Vissavienības sacensību organizators un galvenais tiesnesis. Iespējams, tēva aizraušanās savulaik mudināja Antona dēlu Gunti doties uz Omsku, kur pirmo reizi notika DOSAF organizētie kursi motokrosa tiesnešiem. Jāpiebilst, kursi bija limitēti, proti, turp doties mācīties varēja tikai viens pārstāvis no Latvijas. Pēc kursiem Gunti iesauca dienestā PSRS Iekšlietu ministrijas speciālās nozīmes karaspēkā Novosibirskā, kur viņš iepazinās ar savu otro pusīti – Olgu. 1989.gada 14.oktobrī Antons Novosibirskā ciemojās pirmoreiz, kad Guntis un Olga svinēja kāzas. Otrreiz Novosibirsku viņš apmeklēja pēc nepilna gada, kad piedzima mazmeitiņa Anna Bozoviča.

Mainoties valstu varām, pat iekārtām, Guntis par katru cenu vēlējās atgriezties dzimtenē. Arī Olga labprāt respektēja vīra lēmumu, jo, kā prātoja jaunie, jebkuras pārmaiņas nāk tikai par labu. Guntim pilsonības saņemšana grūtības nesagādāja, bet Olgai izsniedza uzturēšanās atļauju tikai uz gadu. "Kad atbildīgajās iestādēs jautāju, ko darīt, lai situāciju mainītu, saņēmu atbildi, - lai šķiras!" atceras A.Bozovičs. Olga Balvos sāka mācīties latviešu valodas kursus, bet pēc diviem mēnešiem Guntis traģiski gāja bojā. Neredzot Latvijā perspektīvu, Olga nolēma atgriezties Novosibirskā. Tolaik Antonam nācās uz rokām pārnest piecgadīgo mazmeitiņu Annu pāri robežai, jo sākās, kā atgādina vectēvs, vīzu laiks.

Divas diennaktis līdz galamērķim

Šī gada 15.augustā Antons devās uz Rīgu, lai izlidotu uz Pēterburgu, bet pēc tam - uz Novosibirsku. Lai arī kopumā lidošana ilga tikai aptuveni sešas stundas, bija nepieciešamas divas diennaktis, lai nokļūtu galamērķī. Visnogurdinošākā, kā secina vectēvs, bijusi gaidīšana lidostās. Izkāpis Novosibirskā, viņš bija pirmajā pasažieru desmitniekā, kas devās caur stiklotam tunelim pie sagaidītājiem. "Vedekla un mazmeita mani uzreiz atpazīna," vēl joprojām ar prieku asarām acīm atceras Antons. Jautāts, kā tas iespējams, viņš paskaidroja, ka sarakstījās reti, bet regulāri. "Fotobildes

Kopbilde. Antons kopā ar jauno pāri un kāzu viesiem.

Atvadās no uzvārda. Antona mazmeita Anna Bozoviča uz balona pēdējo reizi uzraksta savu uzvārdu, lai pārietu vīra uzvārdā – Nenahova.

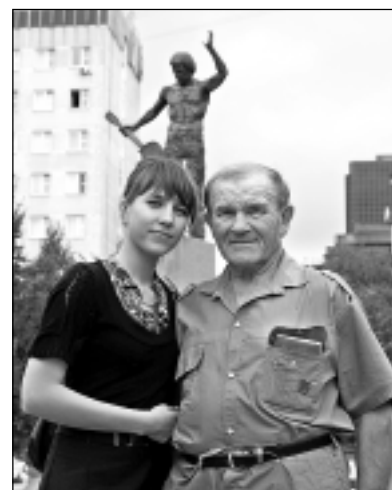
mēs taču sūtījām," piebilda Antons.

19.augustā viņš kopā ar mazmeitu, viņas topošo vīru un kāzu viesiem devās uz Novosibirskas pilsētas Ļeņina rajona dzimtsarakstu nodaļu. "Kāzas bija lepnas," stāsta Antons. Pēc oficiālās ceremonijas jaunie devās izbraucienā pa pilsētu, bet 70 ciemiņi pulcējās uz mielastu pie kādas kafējnīcas. Tur tālākās svinības vadīja speciāli nolīgts *tamada*. Jautāts, vai bija Latvijā ierastie kāzu vērti un tradicionāli mičošana, A.Bozovičs paskaidroja, ka vērti bija, kad jaunie iznāca no dzīvokļa. "Vēl pirms tam līgavainim uz plakāta, kur atradās ap desmit sieviešu lūpu nospiedumu, bija jāatpazīst izredzētās nospiedums. Viņam izdevās! Pēc ceremonijas dzimtsarakstu nodaļā ciemiņi jauno pāri ārpusē sagaidīja ar ziedlatiņiem. Pirms tam mūs brīdināja, ka ziedlatiņās nevar atrasties bīstami priekšmeti. Savukārt pie kafējnīcas jaunus sagaidīja ar sālsmaizi, un vadību pārņēma *tamada*.

Mičošanas nebija, kaut gan mana sieva Juzefa lika mazmeitiņai aizvest gan cepurīti, gan priekšautiņu," saka Antons.

Kafējnīcu slēdz pusnaktī

Ja Latvijā nereti kāzas svin divas dienas, tad jaunlaulāto Annas un Pāvila oficiālais svētku mielasts beidzās pusnaktī, kad slēdza kafējnīcu. Pēc tam kāzu viesi pār-

Ekskursijā. Vectēvs ar mazmeitu Annu (foto) un bijušo vedekli Olgu apmeklēja Novosibirskas skaistākās vietas, tostarp pieminekli, kas veltīts slavenajam aktierim un dziedātājam Vladimiram Visockim.

ģērbās ikdienišķās drēbēs, lai dotos uz vasarnīcu. Jautāts, kāpēc bija jāpārģērbjas, Antons atjokoja, ka ne jau tāpēc, lai sāktu dzert *pa istam*. "Tas ir mīts, ka tur kāzās cilvēki pārdzeras, lamājas, rāpo, kaujas u.t.t. Vasarnīcā vārijām zupu, cepām šašliku... Viss bija ļoti jauki," atceras Antons. Izbrīnu izraisīja arī dāvanas, kādas saņēma jaunais pāris, piemēram, vienistabu dzīvokli, virtuves iekārtu, ledusskapī, aploksnes ar naudu. Viņš lepojas, ka Novosibirskā uzņēmts kā viesis Nr.1. Mazmeitiņa vectēvam atvēlēja savu istabu, nemaz nerunājot par cieņas izrādīšanu, ko Antons izjuta ik uz soļa.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Trešdienas saruna

Lai bērni būtu laimīgi

Viksnas pirmsskolas izglītības iestādes skolotāja JANĪNA BĒRZIŅA ir viena no tiem pedagogiem, kuriem šajā mācību gadā piešķīra titulu "Gada skolotājs 2011".

Ar skolotāju tikāties dažas stundas pirms svinīgā pasākuma, kad viņa 26 bērniem vecumā no 2 līdz 6 gadiem vadīja nodarbību bērnu dārza pagalmā. Mazie izpildīja kustību vingrinājumus, spēlēja bumbu un atpūtās svaigā gaisā. Ar apbrīnu vērojām skolotājas spēju vienlaikus gan runāt, gan piespēlēt bumbu, gan pamanīt un uzrunāt ikvienu bērnu, kurš darbojās laukā.

Tā gadās bieži, ka vienlaikus jādara vairāki darbi?

-Pie tā esmu pieradusi. Strādājot ar mazajiem, citādi nevar. Dažreiz pati smejos, ka acis ir arī pakausī, jo jāredz visi bērni. Arī pie trokšņa, ko rada aptuveni divi desmiti bērnu, ar laiku var pierast.

Esat dzimusi Rēzeknes pusē. Kuram novadam – Rēzeknes vai Balvu – jūtaties vairāk piederīga?

-Jā, nāku no Rogovkas. Viksnā dzīvoju kopš 1976.gada. It kā jūtos vairāk piederīga Balvu novadam. Dzimtajā pusē dzīvo manas trīs māsas un brālis, kad satiekamies, tad mums ir lielā sadziedāšanās.

Kāpēc izvēlējāties pedagoga profesiju?

-Kopš skolas gadiem atceros, ka spēlējoties biju skolotāja. Viens no mīļākajiem mācību priekšmetiem bija dziedāšana. Tā kā manas dzimtas (Mazuru dzimta) koks ir diezgan muzikāls, tad izvēle – kļūt par mūzikas skolotāju – bija pašsaprotama. Bērniņā, ganot govīs, izdziedāju visas zināmās dziesmas. Atceros, ka meklēju lielāko akmeni, kāpu uz tā un dziedāju, ka skanēja visa sādža (toreiz kaimiņi dzīvoja tuvu cits citam, nevis kā tagad - tukši ciemi). Vecākā māsa pašmācības ceļā bija iemācījusies spēlēt akordeonu, mēs - pārējās - piebiedrojāmies ar dziedāšanu un bieži uzstājāmies toreizējā Kalnu astoņgadīgajā skolā (Ludzas rajons) ar muzikāliem priekšnesumiem.

Pirmā un vienīgā mana darbavieta ir Viksnas pamatskolā. Pēc izglītības esmu mūzikas skolotāja, par pirmsskolas skolotāju strādāju ceturto gadu. Pirms tam (kopš 1976.gada) strādāju par mūzikas skolotāju Viksnas pamatskolā, paralēli mācīju mūziku bērnu dārzā.

Kas šajā darbībā sagādā lielāko gandarījumu?

-Lielākais gandarījums ir, kad redzi mazā ķipara izaugsmi, kad vari uz vārdiem: "Lūdzu, skolotāj!" atbildēt, palīdzēt, izskaidrot, iemācīt; kā arī, kad vecāki saka 'paldies' ikdienā, svētkos, izlaidumā; kad pēc gadiem mazais cilvēkbērns, kurš izaudzis, tevi atceras, pasveicina, uzrunā.

Ar kādām problēmām saskaraties darbā?

-Nav tāda darba, kurā nav problēmu, tāpēc jebkurai problēmai jāmeklē risinājums. Kas neko nedara, tam arī nav nekādu nebūšanu. Mani satrauc daudzās multfilmās un filmās, ko bērni skatās, kā arī datorspēles, kur varoņiem

Skolotāja Janīna Bērziņa. Darba dienas viņai piepildītas ar rūpēm par mazajiem audzēkņiem, vakaros gatavo šablonus nākamās dienas nodarbībām un apkopo materiālus mērķstipendijas saņemšanai, jo skolotāja ir ceļā uz trešo kvalitātes pakāpi.

ir daudzas dzīvības. Ja bērns ir nervozs, nesavaldīgs, dažreiz agresīvs, skaļš, tad jāsāk satraukties, jāmeklē uzvedības iemesls, kas bieži vien slēpjas datorspēlēs un filmās. Pusdienlaikā, ejot gulēt, bērni bieži vien nevar aizmigt, viņos jūtams nemierīgums, tad mēs – skolotājas un auklītes – glaudām viņiem galvas, muguras, līdz mazie nomierinās un aizmieg.

Kā labprātāk bērni pavada brīvo laiku. Vai nav tā, ka viņus dators interesē vairāk, nekā grāmatas?

-Jā, bērni labāk izvēlas datoru, nevis grāmatu. Varbūt par to vairāk jāizdomājas vecākiem, jo tas nav labākais veids, kā nodarbināt bērnu, lai viņš ir kluss un netraucē citiem.

Bērni ir ļoti aktīvi, arī zinoši. Esmu ievērojusi, ka prātīgāki ir tie, kuru audzināšanā iesaistās vecvecāki. Bērnu dārzā var redzēt, ar kuru bērnu mājās strādā vecāki un vecvecāki. Mazajiem patīk skriet, spēlēt bumbu, spēlēt smilšu kastē, šūpoties, kā arī zīmēt, griezt, līmēt, klausīties mūziku. Zēniem īpaši patīk sporta nodarbības. Mums, pieaugušajiem, visur viņiem jāstāv klāt, jāredz, jāpaskaidro, jāpalīdz.

Pašas bērni jau lieli?

-Man ir divi dēli – viens strādā par sporta skolotāju Rīgā, otrs ir robežsargs Pededzē.

Ar ko nodarbojas vīrs?

-Viņam ir bioloģiskā piemājas saimniecība. Apstrādājam zemi, audzējam kartupeļus un cūkas. Pārsvārā saimniecības darbiem laiku veltu vasarā, kad ir atvaļinājums, tad relaksējos dārzā, bišu dravā un citos lauku darbos. Govīs neturam, jo tad esi pie tām piesiets, bet cūkas pat dienu var dzīvot bez saimnieka. Iesaistāmies dažādos projektos, esam iegādājušies vajadzīgo tehniku.

Vai atliek laiks sev? Kā to piepildāt? Kā izmantotu, piemēram, brīvo nedēļu?

-Cilvēki bieži mēdz runāt, ka nav

laika, bet, ja labi grib, laiku visam var atrast. Cenšos vajadzīgo savienot ar lietderīgo un otrādi. Iespēju robežās apmeklēju kursus, seminārus, koncertus. Brīvajā nedēļā, ja būtu iespēja, brauktu kādā ekskursijā. Jauks, piemēram, bija svētceļojums uz Igauniju.

Patīk ceļot?

-Gribētu biežāk paceļot, bet nav tādu iespēju. 2005.gadā bijām ar vīru uz ilgāku laiku (7 mēneši) aizbraukuši darbā uz Angliju. Skotijā gatavojām puķu pušķus, strādājām piena kombinātā. To laiku atceros ar prieku, jo bija atslodze no šīs ikdienas un darba. Kā saka: kas notiek, viss uz labu. Skotija manās atmiņās palikusi ar skaistiem dabas skatiem, darba iespējām un tur sastaptiem cilvēkiem. Nedēļā varēju nopelnīt aptuveni 250 latus, klāt vēl varēja bez maksas ņemt no kombināta pienu un bulciņas, jo saimniekam piederēja arī konditoreja. Nezinu, vai klimata ietekmē, bet, dzīvojot Anglijā, nedzēru zāles, tur tās nevajadzēja. Atgriezāmies Latvijā, jo te dzīvo vīra vecāki, jāpstrādā zeme un jā rūpējas par saimniecību.

Kur rodat idejas darbam?

-Citreiz pamostos naktī ar kādu ideju, citreiz atrodu kādā grāmatā vai preses izdevumā. Vienmēr, kad braucu ceļojumā vai apmeklēju pasākumu, skatos, ko no redzētā varētu paņemt sev un savam darbam. Piemēram, koncertos, pirmais, ko pamanu, ir skatuves noformējums.

Kādu vērtīgu atziņu esat pamanījusi kādā no pēdējām lasītajām grāmatām?

-Viena no tām: "Gadā ir tikai divas dienas, kurās mēs neko nevaram iesākt. Viena ir vakardiens un otra – rītdiena. Tādējādi šodien ir istā diena, lai mīlētu, ticētu, darītu un galvenokārt - dzīvotu!"

Ko vēlētu bērnu vecākiem?

-Lai vecākiem pietiek spēka, mīlestības, gudrības, audzinot savus bērnus, jo viņi ir atbildīgi par to, lai bērni dzīvētu būtu laimīgi.

Isumā

Iet rotaļās ar zaķi Miķeli

Aizvadītā nedēļā Rugāju novada vidusskolas pirmsskolas vecuma grupiņās bija notikumiem bagāta – mazie kopā ar vecākiem, skolotājiem un auklītēm rīkoja rudens ražas izstādi un svinēja Miķeļdienu. Ciemos pie bērniem bija atnācis zaķis Miķelis, kurš sarunā ar viņiem noskaidroja, kas tā tāda Miķeļdiens ir. Zaķis bērnus aicināja rotaļās "Kas dārzā" un "Dārzā staigā". Un katram, kurš piedalījās izstādē, izsniedza pateicību un ābolu. Pasākuma noslēgumā visi bērni cienājās ar āboliem un aplūkoja kopīgi veidoto izstādi.

Lasīs grāmatas un klausīsies dzeju

Rugāju bibliotēkā joprojām skatāma gulbenietes Evitas Zālītes rotaļlietu - leļļu izstāde, un īpaši ar lielu interesi to aplūko jaunāko klašu skolēni. Turpinās pieteikšanās Bērnu žūrijai, to paspējuši jau izdarīt 29 bērni un jaunieši. Viņi vēriģi lasīs Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) atbalsta biedrības atsūtītās jaunās grāmatas (katram skolēnam jāizlasa 5 grāmatas). Mazie lasītāji bibliotēkā būs gaidīti arī uz LNB Bērnu literatūras centra atsūtītās grāmatas "Runcis Francis jeb pasaule sēd uz velosipēda" virtuālo lasīšanu (bibliotēkāres lasīs, bet bērni uz lielā ekrāna vēros gan burtus, gan bildes). "Oktobrī mūsu bibliotēkā notiks novada bibliotēkāju kopīga tikšanās, kur, iespējams, ne tikai pārrunās aktualitātes, bet arī darbosies radošā darbnīca. Vēl plānojam organizēt muzikālu dzejas lasīšanu, kurā piedalīsies vietējie dzejnieki, kuri prot arī komponēt mūziku," stāsta Rugāju bibliotēkas vadītāja Anita Magina.

A.Socka

Iespēja

Aicina konkursam pieteikt sievietes uzņēmējas

Līdz 23.oktobrim konkursam "Atdzimt no pelniem" var pieteikt sievietes uzņēmējas. Pretendentes dalībai konkursā piesaka trešās puses – sabiedriskas organizācijas, par pretendentes darbību informēti un zinoši Latvijas iedzīvotāji, pilsētu un pašvaldību pārstāvji, uzņēmēju organizāciju vai profesionālu asociāciju pārstāvji, juridiskas un fiziskas personas, kuras nav pretendentes pirmās pakāpes radnieki. Konkursa uzvarētāja saņems Ls 1000 naudas balvu un piemiņas zīmi, bet 15 labākās konkursa nominantes saņems Eiropas Parlamenta deputātes Sandras Kalnietes uzaicinājumu paviesoties Eiropas Parlamentā Briselē. Balvas pasniegšana notiks svinīgā sarīkojumā šī gada nogalē. Informācija par konkursu (nolikums, pieteikuma anketa) pieejama www.lidere.lv.

"Jauns skats uz vecām lietām"

Līdz 9.oktobrim 7.-12.klašu skolēniem ir iespēja piedalīties fotokonkursā "Jauns skats uz vecām lietām". Pirmais konkurssam iesūtītais darbs saņemts konkursa izsludināšanas dienā. Šī darba autors ir radis praktisku pielietojumu izdegušām kvēlspuldzēm, ar nelielu piepūli, smalkiem darbarīkiem un izdomu pārvēršot tās praktiskos un dekoratīvos izstrādājumos. Interesants pielietojums rasts arī konfekšu papīriņiem, kas ar karstās līmes un stiprinājuma kartona (kas arī ticis izmantots otrreiz) palīdzību pārvērsti glītā sienas dekorā. Šāds dekors noteikti labi iederēsies meiteņu istabā, simbolizējot dzīves saldus mirkļus. Konkursantiem jāizveido instalācija vai praktiski pielietojams priekšmets, vai iekārta, izmantojot otrreizējos materiālus un sadzīvē vairs nevajadzīgas lietas. Izveidotā radošā darba fotogrāfijas kopā ar aizpildītu pieteikuma formu jāšūta Laimai Jekšīnai uz e-pasta adresi laima.jeksina@zalaajosta.lv.

E.Gabranovs

Īsumā

Apgūst zināšanas par sēnēm

10. septembrī Kupravas pamatskolas skolēni, skolotāji un pagasta pārvaldnieks Aleksandrs Tihomirovs devās ekskursijā uz Žiguriem, kur apskatīja Rūtas un Romualda Kolužu sagatavoto sēņu izstādi. Skolēnus pārsteidza Latvijas mežos sastopamo sēņu daudzveidība. Kupravas mazie dabas pētnieki ar interesi sekoja bioloģijas skolotājas Andras Korņejevas stāstījumam par ēdamām un neēdamām sēnēm. Skolēni aplūkoja 170 sēņu sugas un bija ļoti pārsteigti uzzinot, ka par gada sēni atzīta visindīgākā no tām – zaļā mušmire. Ne mazāku pārsteigumu sagādāja milzu pūpēdis, kas atrasts Kupravas apkārtnē. Skolēni dalījās arī savā sēņu lasīšanas pieredzē. Apskatījuši izstādi, bērni devās uz Žiguru meža muzeju, kur viņus sagaidīja tā vadītāja Anna Āze. Tur skolēni iepazīnās ar Žiguru MRS vēsturi, apskatīja nometīto dzīvnieku izbāzes, ādas un ragus. Muzeja vadītāja Jāva bērniem apskatīt arī vecās mednieku bises, pūst āža ragā un pielaiķot meža darbinieku ķiveres.

Atgriezušies mājās, bērni jauki iesāko dienu turpināja ar aktivitātēm sporta laukumā un sēņu lasīšanu skolas apkārtnē. Skolēni bija pamatīgi apguvuši izstādē redzēto un dzirdēto, tādēļ starp salasītajām sēnēm neatradās neviena neēdama, bet lielo balvu – maisu ar vilnišiem, apšu bekām un bērslapēm - saņēma skolotāja Sandra Andrejeva.

Izgudrotāja Lote ciemojas Kubulu bērnudārzā

Pirmdien un otrdien pie Kubulu pirmsskolas izglītības iestādes "Ieviņa" bērniem ciemojās Lote no Izgudrotāju ciema. Igaunņu rakstnieka Andrusa Kivirehka radītā tēla lomā iejutās skolotāja Rasma Koliņa. Lote priecājās, ka bērni pazina viņu un viņas suņus Alberto, Bruno un Susumu, jo bija lasījuši grāmatu. Sākoties rudenim, Lotei bija sakrājušies dažādi izgudrojumi, kurus viņa nespēja realizēt viena pati, tādēļ nolēma aicināt talkā bērnus. Vispirms viešņa visiem lika izvingrināt smadzenes, rokas, pirkstus un citas darbam nepieciešamās ķermeņa daļas, veicot tikai viņai vien zināmus vingrinājumus. Kopā ar bērniem Lote pagatavoja skaistas vēja slotas, kas savu lapu krāšņumu nezaudēs līdz vēlam rudenim. Tagad tās rotā "Ieviņas" pagalmu, mājot garāmgājējiem ar savām zaru rokām. Visi kopā no bagātīgajām rudens veltēm izgatavoja arī auto, laivu, ķirbju karalienes, tārpiņus, dinozaurus, vēžus, ežu saimi un citus jautrus ceļotājus, kas nu devušies ceļojumā pa bērnudārza teritoriju. Lote izgudroja arī visgarākās lapu virtenes izgatavošanas paņēmieni un kopā ar bērniem darināja skaistas gleznas no zilēm, kastaņiem un čiekuriem, bet, kad rokas bija nogurušas, izpeldināja tās kastaņu un zīļu vannās. Viešņa uzdāvināja bērniem jaukas, no koka pagatavotas sēnes, kuras visi kopā iestādīja "Ieviņas" pagalmā. Bet pirms došanās projām Lote iemācīja bērniem rotaļas ar avižu lapām, ar jūras akmentiņiem un citas.

Jaunās telpās – jaunas aktivitātes

Sākot jauno mācību gadu skaistās, nesen izremontētās telpās, Balvu pirmsskolas izglītības iestādē "Pīlādītis" jau notikuši vairāki interesanti pasākumi.

Otro gadu pēc kārtas bērnudārza audzētāji un skolotāji svinēja Tēva dienu. Septembrī grupiņās notika pasākumi ar moto "Dari kopā ar mani", kuros tēvi ciemojās pie saviem bērniem, vadot rotaļnodarības, iejutoties skolotāju lomā vai pavadot bērnus ekskursijā uz savām darbavietām.

Jautrs pasākums notika 3.grupā, kur skolotājas Inga Mičule un Tatjana Magone iejutās Pilsētas Peles un Kaķa lomās. Kopējā jautrībā un dažādās aktivitātēs piedalījās gan bērni, gan viņu tēvi un vectētiņi. Nobeigumā visi saņēma medaļas, bet tēviem un vectēviem par piemiņu pasniedza bērnu izgatavotas kaklasaites.

Savukārt 16. septembrī Balvu pirmsskolas izglītības iestādē "Pīlādītis" ciemojās brašie zobu aizstāvji – zaķis Fluro un kaķis Deks no mutēs veselības centra "Grindex". Viņi bērniem izstāstīja visu, ko zina par zobīņiem, to kopšanu un niknākajiem ienaidniekiem zobgraužiem, kā arī fluora tabletēm, kas pasargā zobus no zobgraužu ļaunajiem plāniem. Nobeigumā zaķis Fluro un kaķis Deks katram bērnam uzdāvināja atlaižu kuponus fluora tablešu iegādei un atstarotājus ar zaķa Fluro attēlu, bet par katru pareizo atbildi uz jautājumiem par mutēs higiēnu bērni saņēma skaistus gumijas zobīņus. Savukārt skolotājiem ciemiņi uzdāvināja metodoloģisko materiālu pirmsskolas izglītības pedagogiem, kas viņiem noderēs, organizējot rotaļnodarības par zobu kopšanas higiēnu.

Biznesa skola

Mācās veidot uzņēmumus

Ar mērķi ieklausīties biznesa izglītības biedrības "Junior Achievement – Young Enterprise Latvia" ekspertu padomos uzņēmējdarbības uzsākšanai, 26.septembrī Balvu Valsts ģimnāzijas aktu zālē pulcējās Balvu Valsts ģimnāzijas, Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāles un Rugāju novada vidusskolas audzētāji.

Iespēju apgūt nepieciešamās zināšanas ar biedrības "Junior Achievement – Young Enterprise Latvia" piedāvāto apmācības programmu palīdzību ik gadu izmanto vairāk nekā 16 000 skolēnu visā Latvijā. Jau vairākus gadus viņu vidū ir arī mūsu puses jaunieši.

Ģimnāzijā sapulcējušies skolēni ieklausījās Balvu Valsts ģimnāzijas direktores Ineses Paideres, Balvu novada pašvaldības izpilddirektore Intas Kaļvas, Balvu novada pašvaldības aģentūras "Ziemeļlatgales biznesa centrs" direktora Viktora Šļunčeva uzrunās un novēlējamos iemācīties cienīt savu un citu laiku, būt aktīviem, inovatīviem uzņēmumu veidotājiem, apgūt zināšanas, kas noderēs turpmākajā dzīvē. Ar interesi skolēni noklausījās uzņēmēja Ģirta Teilāna stāstījumā par to, kā veidojās viņa firma "Winwood", kā arī viņa snieg-

tajā vietējās uzņēmējdarbības vides raksturojumā.

"Junior Achievement – Young Enterprise Latvia" ekspertu komandu pārstāvēja izpilddirektors Jānis Krievāns, programmu direktore Inga Bolmane, kā arī titulu "Gada labākais skolēns ekonomikā 2011" un "Gada labākais skolēns ekonomikā 2010" ipašnieces Marta Šaliņa un Anna Gruzinska. Padomus finansu jomā skolēni varēja saņemt no Swedbank Gulbenes filiāles vadošās klientu konsultantes Lailas Kravales.

Semināra gaitā skolēni saņēma izdales materiālus, iepazīnās ar skolēnu mācību uzņēmumu veidošanas un reģistrēšanas pamatnosacījumiem, kā arī veiksmīgāko

Latvijas un Eiropas skolēnu mācību firmu pieredzi. Savukārt skolotāji, darbojoties atsevišķā grupā, ieklausījās I.Bolmanes padomos par skolēnu mācību firmu konsultēšanu un novitātēm šajā jomā. Savukārt Balvu Amatniecības vidusskolas skolotāja Vineta Muzaļevska un bijušais Balvu Valsts ģimnāzijas direktors V.Šļunčevs pastāstīja par savu pieredzi un iecerēm skolēnu mācību uzņēmumu konsultēšanā.

Seminārs noslēdzās ar radošu darbnīcu "Es varu būt uzņēmējs!", kuru novadīja M.Šaliņa un A.Gruzinska. Tagad skolēnus gaida atbildīgais skolēnu mācību firmu reģistrācijas un izstrādājumu izgatavošanas posms.

Zināšanai

- Skolēnu mācību uzņēmums ir skolēnu veidots un vadīts uzņēmums, kas mācību nolūkā darbojas reālā dzīvē.
- Pēdējo 5 gadu laikā vairāk nekā viens miljons skolēnu Eiropā piedalījušies skolēnu mācību uzņēmumu programmā, iegūstot pieredzi uzņēmējdarbībā.
- Aptuveni 15% no šiem skolēniem strādā pašu dibinātos uzņēmumos, tādējādi Eiropā radot 150 000 jaunu uzņēmumu, kuri sniedz būtisku ieguldījumu nodarbinātībā.

Nāc un piesakies!

Durvis ver Jauno žurnālistu skola

Tāpat kā katru gadu, septembra sākumā laikraksta "Vaduguns" redakcijā savas durvis vēra "Jauno žurnālistu skola". Tās dalībnieku rakstus jau pavisam drīz varēsiet novērtēt tematiskajā lappusē "Vārds jauniešiem".

Pagaidām savus spēkus žurnālistikā pārbaudīt pieteikušās četras meitenes: Sintija Salmane (Balvu pamatskolas 4.klase), Elvita Kravale (Balvu Valsts ģimnāzijas 7.klase), Karīna Zuša (Bērzpils vidusskolas 9.klase) un Ieva Voiciša (Tilžas vidusskolas 12.klase).

Kāpēc žurnālistika?

Lai izprastu iemeslus, kādēļ vēlas darboties žurnālistikā, vispirms meitenes pastāstīja par savām interesēm. Visjaunākā skolas dalībniece Sintija Salmane atklāja, ka viņai patīk dejot, dziedāt un fotografēt, bet "Jauno žurnālistu skolā" iesaistījusies, jo vēlas atklāt jaunas, aprakstīšanas vērtas tēmas. Kaut gan meitene nākotnē vēlas kļūt par frizieri, nevis par žurnālisti, viņa uzskata, ka ikvienai personībai jāattīstās vispusīgi.

Savukārt Karīna Zuša vēlas rakstīt par sev tuvām tēmām – sportu, ģitāras spēli, dažādām jauniešu aktivitātēm savā novadā, vienlaikus meklējot atbildi uz jautājumu: "Vai mani interesē žurnālistika?" Turpretim Ieva Voiciša jau atradusi atbildi uz šo jautājumu, tādēļ savu nākotni nolēmusi saistīt ar žurnālistiku. Viņai patīk radoši izpausties, komunicēt ar cilvēkiem, fotografēt un rakstīt par dažādām tēmām. "No Ievas

Foto - I.Tušinska

Pirmā nodarbība. Pirmajā nodarbībā "Jauno žurnālistu skolas" dalībnieces (no kreisās) Elvitu Karavli, Ievu Voicišu un Sintiju Salmani skolas vadītāja Skaidrīte Gugāne iepazīstināja ar pareizas intervēšanas mākslu.

gaidām interesantus rakstus un fotogrāfijas par jauniešiem interesējošām tēmām," saka "Jauno žurnālistu skolas" vadītāja S.Gugāne. Arī Elvitas Kravales, kura brīvajā laikā dejo hip hop un raksta dzeju, pirmais raksts nebūs garlaicīgs, jo meitene nesen uzaicināta uz žurnāla "Avene" fotokonkursu. Atgriezies pēc žurnāla redakcijas apmeklējuma, Elvita dalīsies savos iespaidos arī ar mūsu laikraksta lasītājiem.

Mācās intervēt

Pirmajā nodarbībā jauno žurnālistu skolas dalībnieces apvienoja mācību procesu ar ražīgu darbu. Pēc tam, kad skolotāja Skaidrīte Gugāne pastāstīja par galvenajiem intervēšanas principiem,

meitenes saņēma pirmo uzdevumu: iztaujāt vienai otru. Pirms intervijas viņas nosauca savu vārdu, preses izdevumu, kuru pārstāv, vēlāk uzdeva jautājumus - tieši tāpat, kā to dara žurnālisti. "Lai saņemtu izsmeļošu atbildi, ne vienmēr pietiek ar vienu jautājumu. Dažkārt papildjautājumi," vienu no žurnālistikas noslēpumiem, ko uzzināja arī meitenes, atklāj S.Gugāne. Jauno žurnālistu skolas dalībnieču pirmās intervijas, kurās viņas iepazīstinās ar sevi, drīzumā varēsiet lasīt arī mūsu laikraksta slējās - lappusē "Vārds jauniešiem".

Ja arī Tev ir ko teikt, nekavējoties nav nokavēts. Nāc un piesakies!

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Zini un izmanto

Kabinets, kurā jāsvīst slapju muguru

Vizitkarte

KAS: Andris Bačuks

BEIDZIS: Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmiju IEGŪTĀS SPECIALITĀTES: sporta skolotājs un fizioterapeits

VECUMS: 24 gadi

ZINA: aptuveni 500 vingrojumus, veidojot to kombinācijas

Balvu slimnīcā strādā jauns speciālists - fizioterapeits. Viņš jau aizvadījis trīs mēnešu stažēšanās kursu, un noslēgtais darba līgums ļauj turpināt iesākto praksi veselības jomā. Pacienti, kuri apmeklē ārstniecisko vingrošanu, paspējuši novērtēt Andra Bačuka nodarbības, pārliecinoties, ka vingrošana ir nopietna lieta un kabinetā pašam nopietni jādarbojas. Jaunais speciālists apmeklē pacientus arī Viļakā un Balvu slimnīcas nodaļās. Viņa pārliecība: ar pareizi un regulāri izpildītiem vingrojumiem cilvēks noteikti nostiprina un uzlabo veselību, līdz ar to – arī savas dzīves kvalitāti. Plakātu ar uzrakstu "Vingro visu savu mūžu!" mājās pie sienas vajadzētu pielikt mums katram!

Ko nozīmē būt fizioterapeitam - kādus pakalpojumus viņš piedāvā pacientiem?

-Tas ir speciālists, kurš pārzina cilvēka ķermeņa biomehāniku un palīdz uzturēt ķermeņa kustīgumu, līdz ar to uzlabojot cilvēka veselību. Sevišķi svarīgi tas ir pēc traumām, smagiem lūzumiem, sasitumiem, izmežģījumiem. Galu galā gandrīz ikviens savu reizi izjut sāpes, bet, pārzinot ķermeņa uzbūvi, fizioterapeits, aktīvi līdzdarbojoties pacientam, var palīdzēt atgūt viņam kustīgumu un mazināt sāpes.

Mediķi arvien vairāk runā par veselīga dzīvesveida nozīmi, taču, iespējams, jānomainās paaudzēm, lai cilvēki patiešām to saprastu un atcerētos ikdienā. Sautis "Esi kustīgs – būsi vesels!" daudziem tā arī paliek skaists moto bez pielietojuma. Kā ir ar vingrošanu?

-Vingrošana būtu vajadzīga visiem. Tagad gandrīz nav cilvēku, kurus nemocītu muguras problēmas. Tas arī saprotams, zinot iedzīvotāju darba specifiku un dzīvesveidu. Problēmas sākas no mazkustīguma. Iedzīvotāji jau it kā nav vainīgi, jo viņiem nav atbilstoša un interesanta piedāvājuma, kur pēc darba iet un nodarboties savas veselības uzlabošanā. Labi, Balvos ir peldbaseins, darbojas vēl kaut kādas aerobikas grupas, un tas arī viss. Tie ir tikai daži desmiti cilvēku, kas tur nodarbojas, un, salīdzinot ar kopējo iedzīvotāju skaitu, tas ir tālais nieks.

Par muguras sāpēm sūdzas visbiežāk. Pamatā tam ir divi iemesli – mazkustīgums vai pārstrādāšanās. Ja cilvēks ar savu dzīvesveidu spēj atrasties pa vidu abiem piesauktajiem iemesliem, viņam nopietnu veselības problēmu nebūs. Lūzumi, izmežģījumi un tamlīdzīgas nelaimes jau būs citi gadījumi. Muguras mēdz sāpēt arī aktīviem sportistiem, tie var būt patoloģisku slimību gadījumi, iedzimtība, kā rezultātā muguras segmenti paliks jūtīgi visu mūžu. Tad tos patiešām ir grūti ārstēt, ar to atliek tikai sadzīvot.

Ar ko ārstnieciskā vingrošana atšķiras no jebkuras citām vingrošanas nodarbībām, ja vingrojumi mēdz būt tādi paši vai ļoti līdzīgi?

-Ārstnieciskā vingrošana ir ļoti mērķtiecīga. Ar tās palīdzību iedarbojas uz konkrēto ķermeņa segmentu, muskuļu grupu, kas palīdz atbrīvoties no sāpēm un konkrētās problēmas. Fizioterapeits izveido un katram pacientam pielieto citādāku vingrojumu kompleksu. Aerobiku vai cita veida vingrošanu, kas notiek grupā, veic cilvēki, kur katram var būt atšķirīgas veselības problēmas, taču visi viņi pilda vienādus vingrojumus. Tāda vingrošana visiem vienlīdz labi nepalīdz, bet kādam var pat nopietni kaitēt, nodarot vairāk sliktā, nekā dodot labumu.

Kā rīkoties, ja cilvēks vēlas iesaistīties individuālajās ārstnieciskās vingrošanas nodarbībās?

-Droši vien jāsāk ar konsultāciju pie sava ģimenes ārsta, jo būs nepieciešami izmeklējumi. Pēc tam jāpierakstās uz nodarbību pie manis. Fizioterapeits sāk ar pacienta ķermeņa un kustīguma novērtējumu, apzina konkrēto viņa problēmu un izstrādā vingrojumu kompleksu. Man ir jautājuši, kā gan varu atcerēties tik daudz vingrojumus. Uz lapas neko ne-

Foto - M.Sprudzāne

Jaunais speciālists. Fizioterapeits Andris Bačuks cer, ka drīzumā fizioterapijas kabinetu varēs papildināt ar jauniem vingrošanas atribūtiem.

pierakstu. Pietiek zināt vairākus simtus vingrojumu, un var veidot to atbilstošas kombinācijas, kādas katram vajag. Taču pacientiem, lai viņi turpinātu vingrošanu mājās, gan iedodu zīmējumus un vingrojumu aprakstu lapas.

Pacienti ir pārsteigti, cik nopietni un pamatīgi norit aptuvenā stunda nodarbībā Jūsu kabinetā. Kabinētā vingro viens pret vienu.

-Sākam ar iesildīšanos, braucot uz riteņa, vai arī speciāliem vingrojumiem. Pēc tam pacients vingro uz kušetes, ar bumbām, hantelēm un tamlīdzīgi, kas katram vajadzīgs. Pacienti ir dažādi. Tie, kuri ar mani nemēdz sarunāties, ļoti centīgi nododas vingrošanai. Kuram atrodas laiks un spēks sarunām, uzskatu, tāds ar pilnu slodzi nestrādā. Tāpēc man jāseko, lai cilvēkam ir degme un interese pildīt vingrojumus. Kopumā mana darba pirmajos trīs mēnešos vērtēju: cilvēki šajā kabinetā strādā centīgi, līdz slapjām mugurām.

Uz kabinetu nāk dažāda vecuma cilvēki. Pie citiem ejat pats uz slimnīcas nodaļām, jaunās māmiņas pēc dzemdībām ieskaitot. Kā vērtējat pacientu attieksmi pret vingrošanu?

-Vairums start viņiem ir cilvēki vecumā no 40 līdz 55 gadiem. Mani pārsteidz, ka tikpat kā nav vingrotāju no 30 līdz 40 gadiem, lai gan tieši šiem iedzīvotājiem vajadzētu sākt pievērst uzmanību savai veselībai. Varbūt viņi iet pie ārstiem un priekšroku dod zāļu lietošanai? Vingro arī gados jauni cilvēki un nedaudz pensionāru. Sievietes gados dažkārt kautrējas vai arī viņām ir grūti vingrojumus izpildīt. Toties pensionāres ir ļoti apzinīgas – patiešām vingro mājās, šim faktam var ticēt. Būtībā visiem cilvēkiem būtu jāvingro visu savu mūžu – tas ir veselīga dzīvesveida pamatā. Ar vingrošanu pāris mēnešos veselību visai dzīvei nesaglabāsi. Cits jautājums – kurš apzinās un pieņem šo patiesību, kurš nē. Manuprāt, skolu jaunatnei sliktu pakalpojumu izdara biežie atbrīvojumi no fizikultūras stundām. Par vingrošanu un kustībām ar bērniem vajadzētu sākt runāt jau ģimenē. Runāt un pārliecināt tā, lai viņiem iesēžas galvā, ka kustības ir vajadzīgas, bez tām nevar dzīvot. Iespējams, arī skolotājiem fizikultūras stundas būtu jāvada daudz interesantāk un aizraujošāk, lai fizikultūra jauniešiem patiktu, nevis pusaudzes no tās klaji izvairītos.

Kas Jūs pašu rosināja pievērsties fizioterapijai?

-Man patīk sports. Vēlāk sāku interesēties: kā un kāpēc darbojas cilvēka muskuļu grupas, kas tās ietekmē, kāpēc? Patika bioloģija, anatomija. Arī radnieku darbs ir saistīts ar medicīnu, un mājās mani ieinteresēja sarunas par šo tēmu.

Iedzīvotājus mulsina, lūk, kāds jautājums: Jūsu darba kabinets atrodas patālu no centra un tam ir noteikts darba laiks. Bet kāda iespēja to izmantot strādājošajiem pēc sava darba laika?

-Jā, tā ir problēma. Taču man ir doma jau tuvākajā laikā izveidot ārstnieciskās vingrošanas grupas ar specifiskiem vingrojumiem cilvēkiem, kuru veselības problēmas es pirms tam iepazītu. Patlaban interesējos par telpām. Tiklīdz būs skaidrība, iedzīvotājus par to informēšu.

Īsumā

Kvotu sistēma pacientus šokē

Balvu slimnīcā, cenšoties apturēt ikdienas zaudējumu lavīnu, krīzes komanda jaunās valdes priekšsēdētājas Alīdas Vānes vadībā sākusi nopietnas reformas. Vienas no tām skar pacientu un ārstu speciālistu sadarbību.

Balvos, tāpat kā citās Latvijas medicīniskajās iestādēs, tagad ievēro stingru kvotu principu. Pacienti iepriekš jāpierakstās uz pieņemšanu pie ķirurga, acu ārsta, alergologa, ginekologa un arī ultrasonogrāfiju. Šiem speciālistiem katram uz nedēļu no valsts ir piešķirts noteikts kvotu skaits – 15. Tas nozīmē, ka vienā pieņemšanas dienā par valsts apmaksātu kvotu ārsti var pieņemt aptuveni četrus cilvēkus, un pacientiem par šo vizīti no savas kabatas jāmaksā 3 lati. Pārējiem pacientiem, kuri paliek aiz šīs kvotas, ir divas iespējas: vai nu pierakstīties un gaidīt rindā, vai arī piekrist maksāt par vizīti pie ārsta speciālista 8 latus.

Mediķi atklāj, ka Balvu poliklinika šonedēļ ir patukša. Apmeklētājus šokē jaunā kārtība, un cilvēku reakcija ir dažāda. Vieni apgriežas un dodas uzreiz projām, citi gatavi gaidīt rindu, vēl kāds skaļi nolamājas. Vairumā gadījumu maksāt 8 latus cilvēki vismaz pagaidām nav ar mieru. Pierakstu rinda pie ķirurga Sorokina un acu ārste Šaicānes jau aizrakstīta uz novembri, pie daktera Baranovska pieraksti veikti līdz oktobra nogalei.

Atgādināsim, ka akūtos gadījumos (trauma, lūzums, izmežģījums, vēdersāpes) visiem pacientiem jāgriežas slimnīcas uzņemšanas nodaļā, un viņiem būs pieejama vajadzīgā medicīniskā palīdzība, un nekādā rindā jāgaida nebūs. Uzņemšanas nodaļā apkalpotos akūtos pacientus kvota neskar.

Sirds veselības kabinets darbosies līdz gada beigām

Pārkarotumu reforma paredz, ka Balvu polikliniķā ierastais un daudziem labi zinātais Sirds veselības kabinets strādās tikai līdz šī gada beigām, pēc tam to aizvērs. No valsts puses ir uzskats, ka turpmāk šī kabineta māsas veikto darbu pildīs ģimenes ārstu praksēs apmācītie mediķi. Kurš šogad nav apmeklējis Sirds veselības kabinetu, vēl var paspēt bez maksas noteikt cukura un holesterīna līmeni asinīs, izmērīt spiedienu un saņemt skaidrojošu informāciju par sirds veselības jautājumiem.

Rudens uzsūta vīrusu infekcijas

Rudens dara savu, uzsūtot vīrusu izraisītas elpceļu infekcijas. Daktere Irēna Sprudzāne atzīst, ka arī patlaban netrūkst pacientu, kuri izjūt veselības pārbaudījumu, ārstējot aizliktus vai stipri tekošus degunus, kakla sāpes, balss piesmakumu, klepu un tamlīdzīgi. Daktere atgādina, ka ne vienmēr ārstēšanās procesā vajadzētu izmantot ķīmiskās zāles. Balvu slimnīcā ir moderni aprīkots fizikālās terapijas kabinets, kur var saņemt vismaz desmit dažāda veida procedūras. Līdz 18 gadu vecumam ar ārsta nosūtījumu šī kabineta pakalpojumi ir bezmaksas. Iedzīvotājiem pieejamas inhalācijas, procedūras muguras sāpju atvieglošanai un tamlīdzīgi. Netrūkst pacientu, kuri šo kabinetu apmeklē regulāri. Lai procedūras spētu uzlabot veselību, minimālais to saņemšanas skaits ir 5, maksimālais – 10. Vidēji šīs procedūras maksā no 1,20 līdz 2 latiem. Daktere teic, ka gadā pacienti droši var iziet divus ārstniecības procedūru kursus. Ja pacients saslimst atkārtoti, procedūru kursu var atkārtot pēc mēneša. Prakse liecina, ka rudens un pavasaris ir laiks, kad palielinās hronisko pacientu skaits, kuri izmanto fizikālās terapijas kabineta pakalpojumus.

Pārdomājiet veselības stiprināšanas plānu

Ne tikai rudenī, bet visu gadu iedzīvotājiem vajadzētu stiprināt imunitāti – iekšējo veselības sargu. Vienkāršākais veids, kā to darīt – uzturā regulāri lietot pašmāju dārzeņus un augļus. Daktere Natālija Zondaka atgādina, ka nevajag slinkot, bet ik dienu izspiest pa glāzei sulas, apēst pa ābolam. Rudens ir dāsnākais laiks, lai spēcīnātu un rūdītu organismu. Ja gadās vējā padrebīnāties un saķert kādu vīrusu, nevajag uzreiz ķerties pie zālēm. Vienīgi, ja slimība neatkāpjas, lai izvairītos no komplikācijām, ārsti pacientiem izraksta antibiotikas. Daktere iesaka pārdomāt savu veselības stiprināšanas plānu. Gados vecākiem cilvēkiem un tiem, kurus saaukstēšanās slimības moka vairākas reizes gadā, vajadzētu potēties pret gripu (to jau var darīt). Arī pacientiem, kuri mēdz slimot ar pneimonijām, ir iespēja vakcinēties. Tiesa, šī vienreizējā vakcīna maksā padārgi – 15 lati.

Ceļu būves inženieris šobrīd ir viena no profesijām, kurā pieprasījums pēc speciālistiem krietni pārsniedz piedāvājumu. Topošos inženierus atbalsta gan valsts, gan arī uzņēmēji, no fondu līdzekļiem piešķirot stipendijas. Turklāt profesija būs pieprasīta arī nākotnē – investīcijas Latvijas ceļu attīstībā tuvākajos gados mērāmas miljonos. Lai apliecinātu ceļu būves inženieru nozīmību, jāpiebilst, ka laika posmā no 2008. līdz 2016. gadam, piesaistot Eiropas Savienības fondu līdzekļus un finansējumu no valsts un privātā sektora, plānots rekonstruēt un no jauna uzbūvēt 273,2 km autoceļu. Investīcijas šajos projektos sasniedz miljardu.

Darba saturs

Ceļu būvinženieris projektē un būvē ceļus, laukumus un satiksmes pārvadus, piemēram, tiltus, viaduktus, tuneļus. Viņš organizē un vada ceļu vai tiltu būvdarbus, veic būvuzraudzību, kā arī ceļu un tiltu uzturēšanas un remontdarbus. Sertificēts ceļu būvinženieris specializējas projektēšanā, būvniecībā un būvuzraudzībā. Projektējot, piemēram, autoceļu, ceļu būvinženieris izstrādā būvdarbu tehniski ekonomisko pamatojumu un būvprojektu, kā arī saskaņo un apstiprina būvprojektu nepieciešamajās instancēs. Tehniski ekonomiskajā pamatojumā ceļu būvinženieris apraksta autoceļa galvenos tehniskos parametrus, piemēram, salīdzina piedāvātos skiču projekta variantus un pamato efektīvākā varianta izvēli. Būvprojektā ceļu būvinženieris izstrādā rasējumus, piemēram, autoceļa plānu, šķērsprofilus (ceļa šķērsriezumu), ūdens novadīšanas sistēmas (grāvjus), tiltus, caurtekas, krustojumus, autobusu pieturas, veido veicamo būvdarbu sarakstu un to izmaksas, apraksta un aprēķina, piemēram, cik zemes nepieciešams atsavināt ceļu būvei. Ceļu būvinženieris ar būvuzrauga sertifikātu būvobjektā pārstāv pasūtītāja tiesības un intereses. Viņš pārbauda, vai būvuzņēmēja rīcībā ir visa nepieciešamā dokumentācija, salīdzina, vai paveiktie darbi atbilst projektam, un ieraksta pārbaudē konstatēto būvdarbu žurnālā.

Darba apstākļi

Ceļu būvinženieris strādā biroja tipa telpās, bet pirms projekta izpētes darbus, būvdarbus, daļu būvuzraudzības darbu veic ārā - būvobjektā. Ceļu būvinženieris strādā astoņu stundu darba dienu, izņemot gadījumus, kad būvdarbi notiek vairākās maiņās, piemēram, lai saīsinātu satiksmes apgrūtinājuma laiku.

Darba iespējas

Ceļu būvinženieris var strādāt ceļu un tiltu projektēšanas, būvniecības, remonta un uzturēšanas uzņēmumos. Viņš var strādāt arī kā pašnodarbināta persona.

Nepieciešamā izglītība

Nepieciešama augstākā izglītība būvniecībā vai transporta būvē, ko var apgūt 4,5 gadu laikā. Par ceļu būvinženieri var strādāt arī ar 1. līmeņa profesionālo augstāko izglītību (mācību ilgums 3 gadi), ja ir 5 gadu praktiskā darba pieredze, savukārt patstāvīgas darbības uzsākšanai pēc augstākās izglītības iegūšanas nepieciešama 3 gadu darba pieredze.

Iespējamais atalgojums

300 - 800 latu atalgojums atkarīgs no ieņemamā amata un atbildības pakāpes, kā arī no darba pieredzes.

Ko tu vari darīt jau šodien?

Vai tevi interesē, kāpēc pavasarī uz ceļiem rodas bedres vai kāpēc tilta konstrukcijas var noturēt lielu slodzi? Vai tu spēj ievērot darbā precizitāti? Prāta asumu iespējams trenēt ar atjautības un prāta spēlēm, arī nodarbojoties ar tehnisko grafiku. Jau skolā vari izdomāt un īstenot kādu klases vai skolas līmeņa pasākumu, kas prasis no tevis gan izdomu, gan daudz darba, uzņēmības, mērķtiecības un atbildības, piemēram, noorganizē datorspēļu turnīru.

(Informācijas avots: Nodarbinātības valsts aģentūra)

Strādā ceļu būvē un turpina mācīties

GATIS KAĻVA šobrīd strādā 8. CBR par būvmeistaru un ik dienu sastopams objektā Balvos, kur notiek ceļa Balvi - Kapūne rekonstrukcija posmā no Tautas ielas līdz Balvu pagasta robežai. Tas ir vienu kilometru un 102 metrus garš posms, kas jānodod ekspluatācijā nākamajā gadā.

“Jau 9.klasē zināju, ka mācīšos Rīgas Tehniskajā universitātē. Tagad esmu ieguvis 1.līmeņa profesionālo augstāko izglītību. Mācījos trīs gadus un man ir būvdarbu vadītāja kvalifikācija transportbūvēs,” stāsta G.Kaļva.

Būvniecības fakultātē ir izveidota pirmā līmeņa studiju programma ar specializēšanos transportbūvēs. Pirmajā mācību gadā studenti apgūst pamatbāzi, otrajā - zinības padziļina, savukārt trešais gads paredzēts specializācijai. Pēc koledžas programmas beigšanas iespējams mācīties transportbūvju institūtā, iegūstot profesionālā bakalaura izglītību.

Gatis nolēmis zināšanas papildināt un šogad uzsācis studijas neklātienē. Viņš ir apmierināts ar līdzšinējo mācību programmu, jo galvenais akcents likts uz profesionālo iemaņu izkopšanu. “Šajā profesijā prakse ir viena no būtiskākajām lietām, tāpēc apsveicami, ka daudzi priekšmeti ir praktiski, ne tikai teorētiski,” uzskata jaunietis. Viņa darba pienākumos ir ģeodēzija un būvdarbu vadīšana. Gatis šajā objektā strādā kopā ar otru būvmeistaru - Jāni Mālkalnu. Gatis liela sava uzņēmuma vadību, jo studiju laikā ik pēc semestra ir 10 mēnešu prakse, bet prakses vietu nācās meklēt pašam. “Man paveicās, ka tiku strādāt 8.CBR, un man

Foto - Z.Logina

Sauc par ceļiniekiem. Gatis Kaļva zina, ka visus strādniekus, kuri būvē ceļus, sauc vienkārši - par *ceļiniekiem*. Bet tiem jauniešiem, kuri par šo profesiju vēl tikai domā, Gatis iesaka sev uzdot jautājumu: “Vai spēju patstāvīgi pieņemt lēmumus un par tiem arī atbildēt?” Ceļu būvinženierim būtiska ir tehniskā un loģiskā domāšana, ass prāts. Viņiem ir svarīga radoša pieeja, jo jāplāno un jāveido arī jauni objekti. Īpaša uzmanība skolā jāpievērš tādiem mācību priekšmetiem kā matemātika, fizika, tehniskā grafika, informātika un svešvalodas.

bija lielisks meistars - Ritvars Staņa, kura vadībā prakses laikā ieliku stiprus pamatus savām koledža iegūtajām zināšanām. Viņi mani pieņēma jau ar domu izaudzināt speciālistu. Citās firmās piedāvāja praksi pat bez samaksas, bet šeit varēju gan strādāt, gan nopelnīt,” piebilst G.Kaļva.

Divus gadus viņš šajā uzņēmumā izgāja praksi, strādājot pie Gulbenes ielu rekonstrukcijas, kā arī ceļa remontdarbos posmā Rēzekne - Gulbene. “Šis ir pirmais gads, kad strādāju patstāvīgi.

Darbs ir atbildīgs,” uzskata G.Kaļva. Ne vien Latvijā, bet arī citur Eiropā transportbūvju meistari ir pieprasīti, tādējādi profesijai ir perspektīva arī starptautiskajā tirgū, taču Gatis ir apmierināts gan ar darbu, kas patīk, gan ar atalgojumu savā valstī un par prombraukšanu pat domu nepieļauj. Par objektu Balvos Gatis stāsta, ka darbus apgrūtina nepārtrauktā satiksmes kustība, jo nav apvedceļa, taču darbi netiek pārtraukti, un apakšuzņēmēji strādā pat brīvdienās.

Uz darbu jāiet ar interesi un jāmīl tehnika

8. CBR par buldozera vadītāju jau ilgāku laiku strādā JURIS KOPEIKA, un arī viņa darbavietā šobrīd ir Balvos, pie ceļa Balvi - Kapūne rekonstrukcijas.

Juris Kopeika savulaik strādājis meliorācijā un pat teicis, ka vairs uz traktora nebūvējis. Taču šobrīd viņam jau septi gadu uzticēta dārga tehnika - *Caterpillar* ekskavators, un Juris ar to strādā ceļu būvēs. “Manā darbā vajadzīga pieredze un stipri nervi,” saka Juris un tūlīt arī paskaidro: “Lai strādātu uz ceļa, jābūt ļoti uzmanīgam, jāredz noteiktais gan priekšā, gan aizmugurē, jāprot izlīdēt starp nospraustajiem mietņiem, kanalizācijas akām un citiem šķēršļiem. Un tam vajadzīga gan darba pieredze, gan precizitāte. Strādāt uz ceļa nav tas pats, kas mežā - tur kļūdoties tu vari nogāzt koku, šeit kļūdoties vienkārši nedrīkst.”

Juris savulaik strādājis gan lidostā, gan pie ceļa VIA Baltica izbūves un uzskata, ka uz darbu jāiet ar interesi un tas ir jāmīl. Svarīgi, lai būtu arī sociālās garantijas, un šajā uzņēmumā strādniekiem tādas ir. Viņš dzīvo Smiltēnē, un nokļūšanu objektos nodrošina uzņēmums, apgādā arī ar dzīvojamo platību. Lielākie darbu

Foto - Z.Logina

Juris Kopeika. Viņš veiksmīgi pratis pielietot savu pieredzi darbā ar modernu tehniku. Tas ļauj strādāt atbilstoši augstajām kvalitātes prasībām ceļu būvē.

apjomi parasti ir vasaras mēnešos, bet ziemā darāmi citi zemes darbi - visbiežāk pie meža ceļu izbūves. Ja tehnika salūzt, izmanto servisa pakalpojumus, kur vairo meklē kompjuters. “Jāstrādā rūpīgi

un tehnika jābūt atbildīgam par to, ko dari, tad būs gandarījums gan pašam, gan citiem, ar kuriem strādā vienā komandā,” ir J.Kopeikas galvenā atziņa.

Lappusi sagatavoja Z.Logina

Bērniem kā puķēm jāļauj augt

TĒMA: skolēnu audzināšana.

SARUNĀ PIEDALĀS:

TERĒZA ČUDARKINA - Balvu Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes Vispārējās izglītības speciāliste;
RUTA BUKŠA - Stacijas pamatskolas direktore;
INGRĪDA SUPE - meitas (mācās 7.klasē) mamma;
JANA LOČMELE - dēlu (mācās 4.klasē un 1.kursā) mamma.

Skolotāji un vecāki galvenokārt ir tie cilvēki, kuri audzina jauno paaudzi. Kā, Jūsuprāt, izpaužas bērnu audzināšana (sarunas, kritizēšana, pārmetumu izteikšana, pēršana...)?

T.ČUDARKINA: -Esmu pārliecināta, ka tā ir sapratne, sirdsgudrība un izrunāšanās, bet nekādā gadījumā - kritizēšana un pēršana.

R.BUKŠA: -Bērns vispirms nāk no ģimenes, vēlāk - no bērnudārza, skolas, sabiedrības. Ikvienu cilvēka uzvedībā un audzināšanā jūtama sabiedrības ietekme. Audzināšanas metodes daudziem vecākiem nāk no savas bērnības pieredzes. Cits vecāks rīkojas tā, kā darīja viņa māte un tēvs, cits - gluži pretēji. Skolēniem bieži vien stāstu savu pieredzi, ka tēvs nekad neņēma siksnu, bet es viņu respektēju un no acu skatiena vien zināju, kad driktu ko prasīt, kad - nē. Tomēr laiki mainās. Mani bērni zina, kas ir žagars un sikсна. Tie bija izmisuma brīži, kad nebija cita risinājuma. Protams, starp bērniem un vecākiem jābūt savstarpēji cenošām attiecībām. Mūsdienās ir grūti kaut ko aizliegt vai atļaut, ja bērns redz, ka blakus dara savādāk. Vērojot bērnus, dažreiz redzu, ka skolēns, kuram ir problēmas ar uzvedību un mācībām, ir vislabāk sapucēts, viņam ir piedāvātas vislabākās brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Kurš tad jaunajai māmiņai māca, kā saģērbt un nomazgāt zidaini? Ar audzināšanu ir tāpat - to varētu nosaukt par dzīvesziņu. Vecāki var apmeklēt lekcijas, nodarbības, ja vēlas - citādi meklēt nepieciešamo informāciju, kā rīkoties problēmu gadījumā.

I.SUPE: -Vecākus iedalītu trīs grupās: vieni bērnus audzina tāpat, kā viņus audzināja; otri vai nu pārāk stingri audzina, vai arī atļauj visu, jo pašu bērnībā tā pietrūka; trešie ir sirdsgudrie vecāki, kuri meklē vidusceļu - mācās, lasa, meklē kompromisu. Vecāki bieži uzskata, ka bērni jāaudzina stingri, bet viņiem vienkārši jāļauj augt. Arī, kad iesējam puķes, radām tām piemērotus apstākļus augšanai un ziedēšanai. Šķiet, ieguvēji ir tie vecāki, kuri studiju gados mācījās bērnu psiholoģiju. Vidusskolas gados vēl būtu par agru apgūt ģimenes mācību, bet

students vairs ne tik ļoti meklē pats sevi, bet gan cilvēku, ar kuru kopā veidot ģimeni. Dzirdēts jautājums: kāpēc vienā ģimenē izaug tik dažādi bērni? Vecāki savā dzīvē arī mainās. Kad piedzimst pirmais bērns, vecākiem ir mazāk pieredzes, viņu vieta dzīvē šajā laikā posmā ietekmē arī bērnu.

R.BUKŠA: -Ir, protams, lietas, kas nav atkarīgas no mūsu audzināšanas. Ir kas augstāks, kas ieliek bērnos temperamentu, raksturu.

J.LOČMELE: -Kādā no ekskursijām, piemēram, skolotāji bērniem pateica, kur viņi nedrīkst iet. Bet, skatoties ekskursijas bildes, redzams, ka paši skolotāji atrodas tieši tur, kur skolēniem aizliedza. Tad vajadzēja izskaidrot, kāpēc skolēni tur nedrīkstēja iet.

I.SUPE: -Mazo klašu skolēni līdz pamatskolai saprot, ka viņiem pasaka: nedrīkst. Tiņu gados viņi skrupulozi sāk skatīties uz cilvēku, kurš kaut ko aizliedz, viņi vēro, kā šis cilvēks pats rīkojas.

Kādus, Jūsuprāt, skolēnu pārkāpumus noteikti vajadzētu pamanīt skolotājiem un vecākiem? Kā pēc tam rīkoties?

R.BUKŠA: -Vajadzētu pamanīt visus, īpaši tos, kas saistīti ar vardarbību un agresivitāti, jo neviens nedrīkst darīt pāri citiem bērniem. Lielā skolā to izdarīt ir diezgan nereāli, mazā - redzamāk. Mums, piemēram, bija saruna ar skolas meitenēm par skolas logo veidošanu. Viņas ierosināja, ka tajā varētu attēlot skolas logus ar restēm. Tas tāpēc, ka skolotāji visu redzēja, visu zināja, skolēni nevarēja nepamanīti aizmukt no stundām. Jā, mēs cenšamies reaģēt uz katru pārkāpumu, jo ir noteikumi, kas skolā jāpilda. Skolas pienākums ir informēt vecākus gan par labo, gan sliktu. Cenšamies uzrakstīt pateicības vārdus, piemēram, par piedalīšanos ziedu un dārzeņu izstādē.

J.LOČMELE: -Man kā vecākam patīk informētība, jo bieži nesanāk apmeklēt skolu. Ģimenē bērni ir pavisam citādi, nekā ārpus mājām. Labi, ka dēli zina, ka no mammas neko nenoslēps. Ja kādā no stundām dēls nav bijis, tad pārrunājam, ko viņš no tā ieguva, ko

zaudēja. Par skolu man ir zināms bērna viedoklis, tāpēc svarīgi, lai varu satikt vai piezvanīt skolotājam, lai uzzinātu viņa viedokli. Bērns redz savādāk, nekā pieaugušais.

I.SUPE: -Dažkārt domāju: ja es kā vecāks redzu cita bērna pārkāpumu, kā man rīkoties? Teikt vecākiem, ka redzēju, vai arī neteikt? Bet kā vecāki reaģēs? Mēs, pieaugušie, kritiku arī uztveram dažādi. Iespējams, vecāks pateiks nevis paldies, ka pateicu, bet aizrādīs: skaties savu bērnu. Sāpīgi, ka redzu daudzas nepatīkamas lietas, piemēram, ka meitenes smēķē, bet neiešu un neteikšu viņu vecākiem, lai arī rūp bērnu izaugsme.

T.ČUDARKINA: -Vecākiem noteikti jāuzziņina par bērnu uzvedību, ja viņi neievēro disciplīnu un skolotāju prasības, bet ir gadījumi, kad pārkāpumus var pārrunāt tikai skolēns un skolotājs bez vecāku iesaistīšanas. Atšķirība lielās un mazās skolās ir liela. Mazo skolu prioritāte ir informācijas apmaiņa ar vecākiem. Būtiski, lai skolotājs un vecāks būtu sabiedrotais. Ikdienā bieži vien ir savādāk. Situāciju ir daudz, katra no tām ir savādāka.

J.LOČMELE: -Arī katrs bērns ir savādāks.

R.BUKŠA: -Ne skola, ne skolotājs nedara neko tādu, lai bērniem būtu slikti. Ja kādreiz kas nesanāk, to risinām pārrunu ceļā.

Kā pārējie skolotāji (bez klašu audzinātājiem) var ietekmēt audzināšanas procesu?

T.ČUDARKINA: -Katrs skolotājs pēc būtības ir audzinātājs.

R.BUKŠA: -Tas atkarīgs no pedagoga personības. Mazā skolā gandrīz visiem skolotājiem ir arī audzināmā klase. Saikne starp skolotājiem ir pietiekami liela, jo pedagogi skolā satiek cits citu. Ir novērots, ka skolēni mācību stundās pie audzinātāja uzvedas citādi, nekā pie citiem skolotājiem. Dažas reizes semestrī audzinātājus aicinām aizejiet pie audzēkņiem uz stundu pie cita skolotāja. Bērnu uzvedība un attieksme var būt dažāda. Man kā direktorei šķiet svarīgi ieiet katrā klasē, lai zinātu, ko no katras klases var *dabūt ārā*.

J.LOČMELE: -Ļoti svarīgi, kā skolotājs pats sevi *nostāda*. Cita skolotāja stundās var atļauties zīmēt, žāvāties, bet cita - nē. Reiz kādā atklātajā stundā redzēju, kā skolēns, izstiepis kājas, sēdēja atgriezies krēslā. Turēju sevi *rāmjos* un neaizrādīju. Es, piemēram, mājās neļauju tā dēlam sēdēt. Ja skolotājs ļauj, tā ir viņa problēma.

Kā audzināšanas darbu var sekmēt skolas un vecāku sadarbība?

T.ČUDARKINA: -Svarīgi, lai skola un vecāki skatītos vienā virzienā, nevis atrastos karojošās nometnēs. Vecāki un skolotāji skolēnu klātbūtnē bieži vien pārrunā lietas, kas bērniem nebūtu jādzird. Piemēram, skolotājs atļaujas pateikt, ka zina skolēna māti un tēvu, bet vecāki - skolotāju (un ne no tās labākās puses).

I.SUPE: -Tas, kā bērnu audzina, atspoguļojas viņā. Nedrīkst, ka es kā vecāks aizstāvu skolu, nonākot pretrunā ar bērnu. Ar bērnu jāpārrunā, kā es un kā bērns uztver skolu.

J.LOČMELE: -Uzskatu, ka skolotājiem jāzina vecāku viedoklis.

R.BUKŠA: -Protams, nepieciešama abu viedokļu uzklaušāšana, tad arī veidojas sadarbība. Skolai jānodrošina iespēja atrisināt visas problēmas, kas izveidojas.

T.ČUDARKINA: -Tieši tā, bet ja nu skola un vecāki netiek galā ar kādu no problēmām, tad atbalstu vienmēr var saņemt Izglītības, kultūras un sporta pārvaldē. Manā pieredzē bijušas sarunas un problēmu risināšana ar vecākiem, un to rezultātā rasti risinājumi.

R.BUKŠA: -Skolas rīko vecāku sapulces, bet tās ne vienmēr ir apmeklētas.

J.LOČMELE: -Tas daļēji tāpēc, ka sapulces rīko darba laikā. Kā tikt uz sapulci, ja mājās esi pēc pulksten 18? Parasti apmeklēju skolu divreiz gadā - Māmiņu dienā un 1.septembra svētkos.

I.SUPE: -Man nepatīk vecāku kopsapulces, jo jābūt ļoti interesantam lektoram, lai gribētu viņu klausīties. Toties esmu sajūsmā par tām sapulcēm, kur ar vecākiem nāk runāt mācību priekšmetu skolotāji. Redzu, kā skolotājs prezentē savu darbu, man rodas savs priekšstats par skolotāju (līdz šim - tikai bērna).

R.BUKŠA: -Vecāku kopsapulces arī vajadzīgas, un organizējam tās vismaz vienreiz gadā. Reizi mēnesī skolā notiek skolotāju un vecāku individuālas tikšanās, kad pēcpusdienā visi skolotāji ir darbā, vecāki var izvēlēties, kuru pedagogu apmeklēt.

I.SUPE: -Ir vēl kāda lieta, kas satrauc. Proti, skolotājs, skolēniem dzirdot, pasaka, ka viņš ar skolēnu nestrādās pēc stundām, jo viņam par to nemaksā. Skumji. To varētu pateikt, piemēram, direktoram, nevis skolēniem.

T.ČUDARKINA: -Tas ir skolotāja profesionalitātes apliecinājums. Skolotājam jāprot pateikt skolēnam, lai viņš nāk pie pedagoga konsultāciju laikā, jo jāiemācās cienīt savs laiks un jāiemācās tas skolēnam. Jāprot vienoties, kad atnākt, kad būsī gaidīts.

Ar kādām skolotāju audzināšanas metodēm saskārāties savos skolas gados?

Jana Ločmele: -Esmu pateicīga savai audzinātājai Irminai Koliņai par stingrību un ieaudzināto cieņu pret skolotāju. Mums mācību stundās bija disciplīna, nevis kā šobrīd - visatļautība.

Ingrida Supe: -Patīk atcerēties skolotājus, kuri devuši ko stabili, iemācījuši cienīt, rādījuši personīgo piemēru. Tie ir Stacijas pamatskolas latviešu valodas, matemātikas un bioloģijas pedagogi. Tie ir skolotāji, kuru darba metodes ir dzīvotspējīgas arī šodien, no kā vēl var mācīties arī jaunie pedagogi.

Ruta Bukša: -Tilžas vidusskolā skolēniem par izdarītajiem pārkāpumiem bieži vien vajadzēja fiziski strādāt. Skolotājs V.Čeksis tad atgādināja, ka ar darbu nevajag sodīt, jo var rasties nepatika pret darbu. Nereti pieaugušie pateicas nevis tiem skolotājiem, kuri stundās stāstīja anekdotes, bet tiem, kuri bija stingri un prasīgi.

Terēza Čudarkina: -Ar lineāliem, šķiet, nesita. Acīmredzot biju priekšzīmīga skolniece. Skolā mums reiz bija paredzēts klases vakars, bet bijām sodīti par pārkāpumu un uz pasākumu netikām. Viena no audzināšanas metodēm - skolotājam jāpilda tas, ko viņš apsolījis.

Lappusi sagatavoja A.Socka

Īsumā

Sākās kolektīvās medības

Sestdien, 1.oktobrī, sākās kolektīvās medības ar dzinējiem. Diena bija saulaina, kā radīta atpūtai un kolektīvām aktivitātēm dabā. Sezonu atklāja arī medību kolektīvi, kuri medi Balvu, Rugāju un Viļakas mežniecību teritorijās.

Kaimiņi nesmādē ne lapsas, ne jēnotsuņus

Ziemeļaustrumu virsmežniecības medību inženieris Laimonis Kļaviņš medību sezonas atklāšanu un divu pirmo medību dienu rezultātus vērtē kā pieticīgus. Viņš pastāstīja, ka Balvu, Viļakas un Rugāju mežniecību teritorijās 18 mednieku kolektīvi pirmajās divās medību dienās nomedēja 8 lielos aļņus, 9 aļņu teļus, vienu staltbriežu bulli un 6 mežacūkas. Kaimiņu - Alūksnes un Gulbenes - pusē rezultāti ir līdzīgi. Kaimiņi sezonas atklāšanā nav smādējuši pat lapsas, zaķus un jēnotsuņus.

Kaimiņu - bijušā Alūksnes rajona teritorijā - kolektīvās medības atklāja 19 mednieku kolektīvi, nomedējot 9 lielos aļņus, 9 aļņu teļus, 6 mežacūkas, 5 lapsas un 3 jēnotsuņus. Gulbenes mežniecību teritorijās medību atklāšanā piedalījās 10 mednieku kolektīvi, nomedējot 12 lielos aļņus, 2 aļņu teļus, 3 staltbriežus, 4 mežacūkas, 2 lapsas un 2 zaķus.

Balvu mežniecībā medijums trim kolektīviem

Balvu mežniecības teritorijā medību sezonas atklāšanā no deviņiem kolektīviem veicies trim, - pastāstīja mežzine Guna Začeste. Baltinavas mednieku kolektīvs "Vientuļie vilki" medību sezonas atklāšanā nomedēja vienu aļņu bulli, vienu govī un divus teļus. Kubulu mednieku un makšķernieku klubs nomedēja vienu aļņu bulli un divus teļus, bet Krišjāņu mednieku kolektīvs - vienu aļņu teļu.

Rugāju mežniecībā bešā paliek viens kolektīvs

No četriem mednieku kolektīviem, kas medi Rugāju mežniecības teritorijā, sezonas atklāšanā bez medījuma palicis tikai viens kolektīvs. Mednieku kolektīvs "Sebeži" nomedējis vienu aļņu govī un vienu bulli, mednieku kolektīvs "Mieriņi" - aļņu bulli un teļu, bet Lazdukalna mednieku kolektīvs - divas mežacūkas.

Viļakas pusē veiksmē uzsmaida visiem

Viļakas mežniecības teritorijā veiksmē medību sezonas atklāšanā uzsmaidījusi sešiem mednieku kolektīviem. Mežzinis Māris Leitens pastāstīja, ka Žiguru medību kolektīvs ticis pie trīs mežacūkām, "Vecumu mednieks" nomedējis vienu staltbriežu bulli un vienu mežacūku, Medņevas mednieku kolektīvam pa šāvienam trāpījusies viena aļņu govī, Šķilbēnu kolektīvam - viens aļņu bullis un teļš, bet mednieku kolektīviem "Nastrova" un "Zelta cauna" - katram pa vienam aļņu teļam.

Re, kā!

Rudeni uzdzied vizbulītes

Dabas brīnums. Redakcijā griezās sieviete ar ziedošām vizbulītēm rokās. Viņa pastāstīja, ka vizbulītes rudeni uzdziedējušas Balvu pagasta Vaņķos. Savulaik "Vaduguns" rakstīja par ievām, kas rudeni uzdziedējušas šajā pagastā.

Medības

Vilku medības Liepņītē

Mednieku trofejas. Apvienoto medību kolektīvu mednieki ar četriem nomedētajiem vilkiem.

Pateicoties vilku piegādotāja Aivara Dundura mācai sarunāties ar vilkiem, Lazdukalna mednieku kolektīvs šajā medību sezonā jau ir nomedējis četrus pelēkus, pasargājot no plēsoņu zobiem aitas, suņus, stirnas un citus dzīvniekus.

Vilku piegādotājs Aivars Dundurs no Rīgas Lazdukalna mednieku kolektīvā viesojies vairākas reizes, arī pērn. Par vilku medībām viņš ir uzņēmis videofilmu, ko mednieki drīzumā varēs noskatīties. Lazdukalna mednieku kolektīva vadītājs Andris Leons saka: "Šoreiz bija tā, ka Viktors Reblis, valsts mežu Ziemeļlatgales mežsaimniecības izpilddirektors, kurš ir arī Lazdukalna mednieku kolektīva biedrs, medējot uz gaidīti, dzirdēja gaudojam vilkus. Viņš deva ziņu Aivaram, kurš nekavējoties atbrauca un uzsāka ar tiem sarunu. Atsaucās 8 - 10 vilki. Mans kā mednieku kolektīva vadītāja uzdevums bija organizēt vilku medības, ko arī nekavējoties darīju, neraugoties, ka tajā dienā vairākiem biju apsolījis ar traktoru palī-

dzēt novākt kartupeļus. Savā vietā sarunāju citus. "Palīgā nomedēt pelēkus kolektīva vadītājs aicināja arī medniekus no Rugājiem, Gaigalavas, Lubānas, kuriem līdzī vēl atbrauca viesmednieki no Vācijas. Kopumā ieradās 26 vīri. Sagaidījis visus ierodamies, Aivars izstāstīja, kā rīkoties, iepazīstināja ar drošības noteikumiem. "Ja mednieku būtu bijis vēl vairāk, rezultāts būtu vēl labāks," spriež kolektīva vadītājs. Mednieki nomedēja divus lielos vilkus un divus šī gada vilcēnus. Viens lielais vilks pārleca pār karodziņiem, bet mazais - izlīda pa apakšu. Vēl vienu vilku mednieki ievainoja, bet dzīvnieks aizmuka. Tāds gadījums bija arī pērn. Vēlāk ievainoto vilku nošāva netālu no Kapūnes, un mednieks par šī vilka galvaskausu izpelnījās zelta medaļu. Iespējams, kāds mednieks vēlāk nomedīs arī šajās medībās ievainoto vilku. Arī šogad mednieki vilkus medēja Liepņītē.

Lazdukalna mednieku kolektīvam ir aptuveni 20 tūkstoši hektāru lielas medību platības. Trešā daļa no tām aizņem

purvi, kur vilkiem ir labu labā dzīvesvieta. Arī barības plēsoņām pietiek - pēdējos gados savairojušās stirnas, ir daudz bebru. Vilki nesmādē arī mājdzīvniekus. Vasaras sākumā pelēči kādai saimniecei Lazdukalna pagastā saplosīja 15 aitas, tāpēc arī Rugāju novada dome pieņēma lēmumu par katru nomedīto vilku medniekiem maksāt 50 latus. Šajās dienās mednieku kolektīvs arī saņēma solīto un godīgi nopelnīto naudu. Mērķis, kur to izmantot, jau zināms. Mednieku kolektīvs par to iegādāsies karodziņus vilku medībām. "Karodziņus atveda Lubānas un Gaigalavas mednieki. Mums savu nebija. Bet bez karodziņiem tā lieta neiet! Vilkus sagaido vienā vietā, bet bez karodziņiem viņi izsprūk uz visām pusēm," secina A.Leons. Vilku ir savairojies daudz. To veicina gan medišanai noteiktais limits (Latvijā gadā atļauts nomedēt aptuveni 150 vilkus), gan bagātīgā barības bāze. Tagad Latvijā no pieļaujamā limita nomedīta jau aptuveni trešā daļa vilku, bet priekšā vēl ziema.

Cope

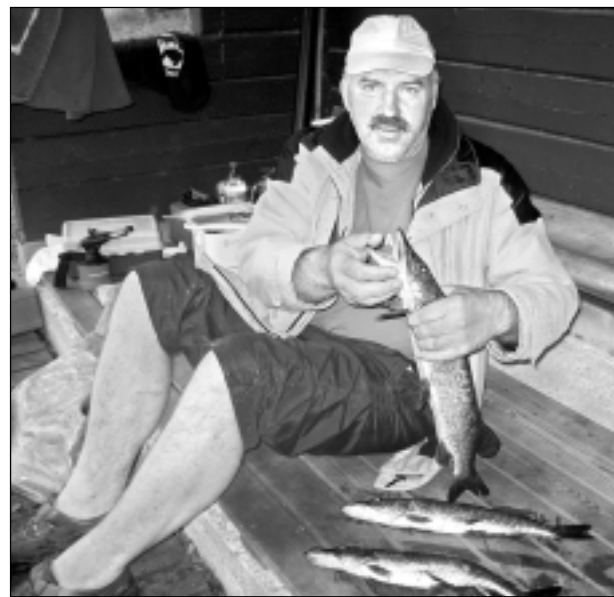
Uz Somiju makšķerēt līdakas

Vasaras nogalē Lazdukalna medību kolektīva vadītājs ANDRIS LEONS devās uz Somiju makšķerēt līdakas. Un viņš to nenožēlo, lai arī loms varēja būt lielāks.

Somija ir klinšu un ezeru zeme, kur nav nepieciešamības zivis audzēt ūdenskrātuvēs, jo tās aug un vairojas neskaitāmos ezeros. Tāda vieta ir arī Pilppa, kur viesmakšķernieki var apmesties atpūtai un zivju zvejai piemērotā bāzē. Andris stāsta: "Ezeri tur atrodas starp klintīm, viens pie otra. Skats vien ko ir vērts! Līdakas pārsvarā makšķerējām ar spinningu, kā jau visur. Kā ritā aizbrauc ezerā, tā ap pusdienlaiku tikai atgriezies. Ja negribi, paliec krastā, ja ne - atkal brauc ezerā. Makšķernieku tradīcijas Somijā ne ar ko neatšķiras, visur ir kaut kas līdzīgs. Rīdīnieki tur brauc katru gadu. Mans loms šoreiz nebija sevišķi liels. Labāk veicās rugājietim Aldim Gruzīnam, kā arī firmas "Metos" pārstāvjiem no Rīgas, kas sponsorēja šo pasākumu. Iespējams, ja zvejā būtu braukuši nedaudz vēlāk, līdakas ķertās labāk, jo rudens līdaku makšķerēšanai ir piemērotāks laiks, nekā vasaras beigās."

Atpūtas bāzē makšķernieki zivis varēja gan vārt, gan cept, gan žāvēt - par to visu tur ir padomāts. Kad apnīka zivis, viņi devās ogot vai sēņot, brīnīties, ka nesastop savā ceļā nevienu citu ogotāju vai sēņotāju, atšķirībā no Latvijas mežiem un purviem, kur cilvēku ogu un sēņu laikā čum un mudž. Taču ne jau tas ir galvenais! "Galvenais, ka, esot prom, aizmirsti visas problēmas, atrodiēs it kā citā pasaulē," atzīst Andris.

Arī mājās, Lazdukalnā, viņš gandrīz katru nedēļu nogali dodas zvejā, pārsvarā uz Aivieksti. Līdakas labi ķeras arī upē. Ja neķeras līdakas, paņem makšķeri un "pievelk" asarus. Arī

Tira zivis. Andris tira Somijas ezerā nomakšķerētās zivis, jo saimnieču vīriem līdzī nebija.

Pērdejā, ko satekot veido Bolupe un Vārnienu, šovasar Andris vilcis tīri smukus asarus - aptuveni puskilogramu smagus. Obligāta šī pasākuma noslēdzošā sastāvdaļa ir zivju zupa. "Kad beidzam zvejot, noteikti izvāram zivju zupu," saka Andris. To vāra pat tad, ja dodas ogot. Kamēr pārējie lasa ogas, vienu aizsūta makšķerēt zivis, lai tad, kad pārējie atgriezīsies, jau būtu baudāma silta zivju zupa.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Laika zīmes Oktobris (Zemliku, Lietus, Veļu mēnesis)

1. oktobris ir Rudens Māra. Šajā dienā meitas nākušas iekšā gulēt un likušas cerību pie malas, ka šoruden vēl varētu brūtgānu iegūt. Māra ir rudens ražas un saimnieču, maizes cepēju, aizbildne.

Ticējumi. *Kāds laiks Rudens Mārā, tāds atlikušo visu rudeni. Ja sauss 1. oktobris - būs vējaina ziema. Ja oktobra sākumā vēl dzērves kliez, tad būs silti Ziemassvētki.*

14. oktobrī ir Vecais Miķelis jeb Pokrovs (Lapbiris). Šīs dienas nozīmīgums sakņojas dziļās senču un kristiešu tradīcijās. Seģenes motīvs ir galvenais, kas raksturo šo dienu. Tas ir zeltainu lapu segums pār zemi un Debesu Karalienes galvas seģene pār dievnamā apmeklētājiem. Abās tradīcijās nozīme ir viena - pasargāt no iznīcības.

Ticējumi. *Ja skaists laiks lapkritī - būs agra ziema. Ja šajā dienā salst, arī ziemā būs daudz dienu ar salu un atkušņiem pēc tam.*

15. un 17. oktobrī ir Vēja Māteveltītas dienas. Šajās trīs dienās vēroja vēju virzienus. Tie iezīmēja valdošos rudens vējus līdz pat Ziemassvētkiem.

Ticējumi. *Ja šajās dienās gulbji iet*

prom vakarā - būs vēls pavasaris; ja rīta pusē - būs agrs pavasaris. Ja Vēja dienās uzkrīt pirmais sniegs - gaidāma puteņaina ziema.

Ar Miķeļiem iesākās Veļu laiks un turpinājās līdz Mārtiņiem, bet dažviet līdz Katrīnām (25.novembris). Šajā laikā senči aicināja viesos savu mirušo tuvinieku dvēseles, pamieloja tās un tad laipni aizraidīja atkal projām. Veļu laikā dzīvie atturējās no trokšņainām izdarībām. Nedancoja un nedziedāja, bet minēja miklas, stāstīja teikas un pasakas.

Ticējumi. *Ja Veļu laikā siltas dienas - būs silti Ziemassvētki. Ja auksts Veļu laiks - būs nemīlīga ziema. Ja dzērves lido augstu - būs garš rudens un dziļa ziema. Ja oktobrī vēl turas augļi pie koka, tad būs auksta ziema.*

28. oktobrī ir Simjūdis. Daudzviet tā bija pēdējā, bet parasti galvenā Veļu laika diena. Šajā dienā aicināja un mieloja veļus. Mājinieki cepa un vārīja no itin visas rudens ražas, papriekš pamielot Laimas māti, bet pēc tam mielojās paši. Dzīvie cits pie cita neciemojās. Ja kāds viesis tomēr ieradās, viņu nemieloja.

Ticējumi. *Ja vētrains laiks, būs lēna*

ziema. Ja Simjūda diena miglaina - būs dziļa ziema.

Kāds varētu būt oktobris?

Ja pirms pāris gadiem, 2009.gadā, salīdzinoši siltas septembris ap Miķeļiem (29. septembris) atnesa istu rudeni un vēlāk arī kārtīgu ziemu, tad šogad šajās dienās ir atvasarai atbilstoši laika apstākļi. Tas norāda uz garu rudeni, mērenu ziemu un agru pavasari. Ziemas sākums būs sniegains un auksts, bet vēlāk tā var izrādīties siltāka kā pagājušā ziema. Arī sniega būs mazāk.

Šoruden oktobris pārsvarā būs ar mainīgiem laika apstākļiem un nokrišņiem bagāts. Veļu mēneša pirmajā pusē saulainas un rudenīgi siltas dienas mīšies ar rudenīgi lietainām. Dzestrajās naktīs jau daudzviet būs salnas. Oktobra vidū vairāk līs un biežāk apciemās rudens vēji, kas kokus padarīs kailus. Mēneša otrajā pusē, dilstoša mēneša skaidrajās naktīs, termometra stabīņš var nokrist līdz -5 grādu atzīmei un arī dienās būs tuvu nullei. Tad var izveidoties arī neliela īslaicīga sniega sega. Vēlāk, mēneša beigās, kļūs siltāks un sniedziņš, kas būs parādījies, pazudis, lai atkal pasniegtos decembrī. **Ar Bukšs**

Darbi oktobrī

30.oktobrī plkst. 3.00 pulkstenis jāpagriež par stundu atpakaļ!

Augļu dārzā:

- ☀ Mēneša sākumā vāc ziemas šķirņu ābolus un bumbierus glabāšanai.
- ☀ Stāda vai pierok augļu kokus un ogulājus.
- ☀ Augļu koku un ogu krūmu apdabes iestrādā labi satrudējušus kūtmēsļus vai kompostu.
- ☀ Mēneša pēdējās dienās pabeidz vīnogulāju apgriešanu.
- ☀ Mulčē aveņu stādījumus.

Košumdārzā:

- ☀ Mēneša pirmajā dekādē stāda tulpes un citas sīpolpuķu šķirnes.
- ☀ Mēneša beigās izrok maijpuķīšu sakneņus ar ziedpumpuriem uzzielināšanai.
- ☀ Nogrābj sakritušās lapas no zāliena.
- ☀ Sagatavo rozēs ziemošanai.
- ☀ No betonētiem baseiniņiem izlaiž ūdeni.

Telpās:

- ☀ Telpu sīpolpuķēm jānodrošina miera periods.
- ☀ Ziemassvētku kaktusus jau var pamazām laistīt ar vāju speciālo mēslojumu.
- ☀ Augiem rasina lapas.

Pagrabā:

- ☀ Vēdina pagrabu.
- ☀ Izliek saindētu ēsmu graužējiem.
- ☀ Uzmana, kā glabājas sakņu un ābolu raža.

Sakņu dārzā:

- ☀ Mēneša sākumā vāc vēl nenovāktos sakņaugus.
- ☀ Vāc galviņkāpostus un skābē.
- ☀ Izrok puravus.
- ☀ Mēneša beigās novāc glabājamās kāpostu galviņas.
- ☀ Mēneša beigās novāc sakņu selerijas.
- ☀ Stāda ziemas ķiplokus.

Siltumnīcā:

- ☀ Brīvajā laikā, kamēr nav aukstums, dezinficē siltumnīcas un sagatavo nākamajai sezonai.

Dārza darbiem nelabvēlīgas dienas:

26., 28.oktobris.

Lai justos mundri

Vēlamās atslodzes dienas. Laiks pirms un pēc Mēness fāžu maiņas, kad ieteicams atturēties no ēšanas, var lietot tikai ūdeni vai nesaldinātu tēju - **4.** (00.22-08.13), **11.** (22.27-24.00), **12.** (00.00-11.44), **20.** (00.31-08.30), **26.** (17.53-24.00), **27.** (00.00-03.59) **oktobrī.**

Piemērotas dienas pirts un ķermeņa kopšanas procedūrām, masāžai - **18., 19., 27.oktobrī.**

Īstais laiks ģenerāltīrīšanai, jo, šajā dienā veikta, tā nodrošina ilgāku kārtību un svaigumu mājās. Izmazgātā veļa ir tīrāka - **18., 19.oktobrī.**

Īstā diena matu kopšanai, griešanai - lai tie ātri augtu, būtu veselīgāki un frizūra saglabātu formu - **3., 4., 5., 21., 22., 23., 31.oktobrī.**

Diena, kas piemērota skaistumkopšanai - **3., 4., 25., 26., 31.oktobrī.**

Īpaši veiksmīga diena tiem, kuri ļauj un paļaujas uz to, ka viss notiek istajā laikā un vietā - **7., 13., 17.oktobrī.**

Īpaši veiksmīga diena tiem, kuri notikumu gaitu labprāt ietekmē paši - **1., 2.oktobrī.**

Mēness tukšais laiks - piemērots laiks, lai pabeigtu iesākto, sakārtotu domas un atpūstos. **Oktobrī** - **1.** (05.17-07.41), **3.** (08.37-11.15), **5.** (08.58-18.18), **8.** (01.08-04.13); (19.51-24.00), **9.** (00.00-24.00), **10.** (00.00-15.57), **13.** (03.08-04.35), **15.** (13.51-17.15), **18.** (01.18-04.38), **20.** (06.30-13.06), **22.** (15.35-17.40), **23.** (23.47-24.00), **24.** (00.00-18.49), **26.** (15.18-18.08), **28.** (14.49-17.45), **30.** (15.50-18.39).

Ari skumjās varam pasmelties atjaunojošu spēku un enerģiju.

Lappusi sagatavoja D.Dimitrijeva

Der zināt Krāšņās, majestātiskās dālijas

Visu vasaru dārzā ziedējušas un priecējušas ar krāsu bagātību un skaistajiem ziediem dālijas, kas nebija kaprīzas augšanā.

Kad norakt?

Daudzi uzskata, ka gumu pārziemināšana ir pārāk ķēpīga padarišana, tādēļ ik pavasari iegādājas jaunu stādāmo materiālu. Tomēr, ja gumi ir veselīgi un labi nobrieduši, saglabāt tos nav nemaz tik sarežģīti. Ja salnas dālijas nokož oktobra sākumā, gumu miziņa paspējusi nobriest. Tad izrakt var trešajā vai ceturtajā dienā, bet, ja netik raudzities uz nojukušiem stublājiem, var ķerties pie dakšām nekavējoties. Vēlākais, līdz 20. oktobrim jācenšas nolikt dālijas ziemas guļā. Ja salnu nav bijis visu rudeni, var rakt, negaidot aukstumu. Lielus gumus nereti gadās savainot, taču nav jāuztraucas, ja kāda daļiņa nolūzusi. Ja bumbulis ir vesels, lūzuma vieta saulītē apzūš un nekas sliktas nenotiks. Galvenais - jācenšas to netraumēt pie sakņu kakliņa.

Gumi ziemas guļā

Kad augsne kārtīgi nopurināta, dažu stundu laikā bumbuli saulē un vējā apzūst. Ja zemi neizdodas dabūt nost, to noskalo ar spēcīgu ūdens strūklu.

Gumi labi žūst istabas temperatūrā, arī verandā vai šķūnī, taču neder vēsa vieta un caurvējš. Tad var gadīties, ka miziņa sasprēgā un gumos iekļūst slimību ierosinātāji. Griezuma vietas ieteicams apkaisīt ar trihoderminu. Kā dezinficējošs līdzeklis noder arī saberzta ogle vai malkas pelni, bet, ja puķes slimas, gumi jākodina ar fungicīdiem.

Sausā glabātavā var ievietot arī mazliet mitrus gumus, taču rūpīgi jāuzmana, lai tie nesāk pelēt. Pagrabā temperatūra ideāli būtu +4...+8 °C.

Gumus ievieto speciālās puķu kastēs ar redelītēm,

iekļājot tajās avižpapīru. Jūtīgāku šķirņu bumbuļus, kuros ātri mēdz ieviesties puve, glabā sausās jūrmalas smiltis, taču šim nolūkam der arī sausas zāgskaidas vai ēveļskaidas. Kritiskais brīdis gumu uzglabāšanā ir janvāra sākums. Taču, ja iepriekš bijušas kādas problēmas, jau laikus jāsāk pārbaudīt. Gumu pušanu var veicināt pie tiem atstāti pārāk gari (vairāk nekā 2,5 cm) stublāji. Garāku stublāju saglabā, ja dālija audzēta no spraudņa - bieži vien tas nedzen asnus no sakņu kakliņa, bet gan stublāja daļā. Mitrā un siltā telpā gumiem mēdz veidoties diezgan gari asni. Tos vēlamus laikus nolauzt vai nogriezt, lai neveicinātu izžūšanu. Turklāt, ilgi glabājot, vārigos asnus gadās ieskrāmbāt un bojāt. Veselos var apsakņot, iegūstot kvalitatīvu augu.

Lai gan sausi gumi pārziemo labāk, tos nedrīkst pāržāvēt. Dažām šķirnēm, piemēram, 'Glorie van Heemstede', tie stipri žūst, taču augšanu tas netraucē.

Dažkārt, īpaši pošot ziemas guļai sīkus gumus, priekšroka būtu dodama darbietilpīgajai parafinēšanai, iegremdējot tos izkausētā parafinā (līdz aptuveni +85 °C temperatūrā). Šo procedūru veic ļoti akurāti un ātri, lai parafins nebūtu ne par aukstu, ne karstu.

Kalendārs Dārza darbu kalendārs oktobrī

P	31	M	3	St	10	Z	17	D	24	J
O			4	M	11	A	18	Vz	25	Sv
T			5		12		19		26	
C			6	Ū	13	Vr	20	L	27	Sk
P			6		14		21		28	
S	1	St	8	Z	15	D	22	J	29	St
Sv	2		9		16		23		30	

-Lapu dienas -Augļu dienas -Sakņu dienas Ziedu dienas

Izmantotie materiāli: 36.6, Dārza Pasaule, interneta portāli

Jaunākie žurnālu numuri

Ilustrētā Junioriem

☞ Kāpēc vajag vēju? Kā vējš rodas, kā pūš un kādus rekordus sasniedz.
 ☞ Kad list zvaigznes... Par meteoriem, meteorīdiem un zvaigžņu lietu.
 ☞ Vai lācis sūkā ķepu? Nē! Atmaskojam šo mītu!
 ☞ Kā darbojas melu detektors? Pavisam vienkārši par sarežģītā aparāta spējām.
 ☞ Pasaules divainākie auto: cīsiņu formā, apbērti ar briljantiem un lidojoši.

☞ Dzimumzīmes rodas, jau mammas vēderā esot. Kāpēc?
 ☞ Receptē gotiņas un citas konfektes!
 ☞ Kāpēc skujkokiem nekrit skujas?
 ☞ Kā radās kedas un kā izskatījās pirmās?
 ☞ Kas slēpjas kalkulatora "vēderā"?
 ☞ Kā radās un attīstījās pulksteņi?
 ☞ Kā radās deju stili?
 ☞ Ceļojums pa Eiropas Savienību - pieturvieta Beļģija.
 ☞ Kā Māte Terēze kļuva par svēto.
 ☞ Gatavo savu dzimtas koku!
 ☞ Par pirmajiem un citiem senākajiem mūzikas instrumentiem Latvijā.
 ☞ Meža pīles gatavojas ziemai un stāsta par sevi.
 ☞ Kas ir cietais disks un kā tas darbojas.

Ilustrētā Zinātne

☞ Uz Marsa pavadoni nosūtīs dzīvību. Desmit ļoti izturīgi mikroorganismi pašlaik tiek ievietoti Krievijas kosmosa zondē "Fobos-Grunt", kas pētīs Marsa pavadoni Fobosu. Ja tie spēs izturēt tālo ceļu un atgriezies, būs iegūts pierādījums tam, ka dzīvība var izplatīties no vienas planētas uz citu.

☞ Gudrā vējjaka pieskata bērņus. Pētnieki no Rīgas Tehniskās universitātes radījuši bērņiem domātu vējjaku, kas no attāluma ziņo par mazuļa labajūtu. Ja sensori reģistrē paaugstinātu temperatūras un mitruma līmeni, maka sāk mirgot, signalizējot, ka bērns sakarsis.

☞ Velosipēds. Pirmie divriteņu braucamrīki parādījās jau pirms 200 gadiem, savukārt mūsdienu velosipēds ar ķēdes piedziņu pakaļējam ritenim tapis 1885.gadā. Tomēr velosipēdi turpina attīstīties, ieviešot arvien jaunus uzlabojumus - no riepiem un pārnēsumpārslēgiem līdz spīdīgo lukturiem.

☞ Ciņa par nozagtajiem kultūras dārgumiem. Vairākas valstis pašlaik cīnās par vērtīgu kultūras dārgumu atgūšanu, uzskatot, ka tās savulaik nelikumīgi izvestas. Ēģiptieši grib atgūt no Vācijas Nofretetes krūšutēlu, grieķi pieprasa Lielbritānijai dārgas marmora frīzes, bet meksikāņi sapņo atdabūt Vīnē izstādītu acteku galvasrotu.

☞ Negatīvās atmiņas varēs dzēst. Daudzus cilvēkus kā ļauns murgs vajā atmiņas par pārdzīvotiem briesmīgiem notikumiem - karu, spīdzināšanu, tuvinieku bojāeju. Zinātnieki izstrādā metodes, kas spēj mainīt atmiņu tā, lai šausminoša pieredze vai nu tiktu aizmirsta, vai arī vairs neizraisītu paniku.

☞ Mākslīgā žauna dos brīvību nirējam. Vārbūt jau tuvā nākotnē piepildīsies sens cilvēka sapnis par peldēšanu tikpat dabiski kā zivīm un niršanu lielā dziļumā. Ielpojot skābekli saturošu šķidrums un izmantojot mākslīgu žaumu, ūdenslīdzīji varēs ienirt, nebaidoties saslīmt ar dekompresijas slimību.

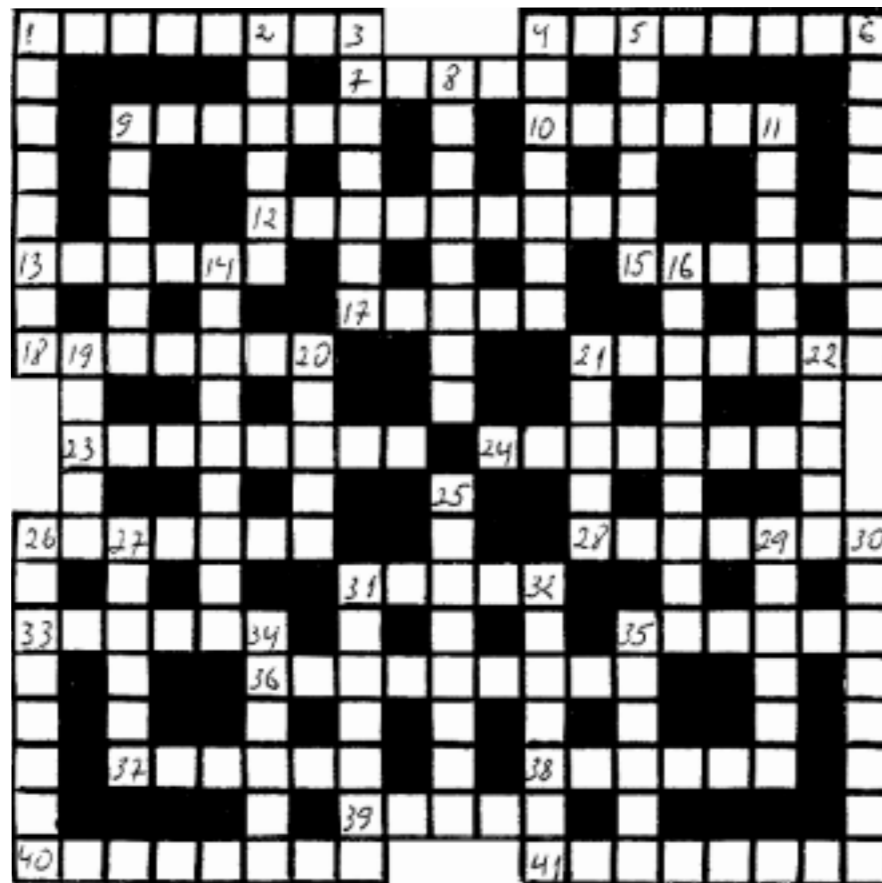
☞ Pasaulē trūkst zāļu pret čūsku indi. Ik gadu 100 000 cilvēku iet bojā pēc indīgas čūskas koduma. Apmēram trīsreiz lielāks skaits piedzīvo smagas sekas, piemēram, locekļu amputēšanu. Viesos Kostarikā pie viena no lielākajiem pretindes ražotājiem.

☞ Ģeologi ieurbjas Itālijas supervulkānā. Kāds ģeologu kolektīvs izdara urbumu snaudošā supervulkānā Itālijas vidū. Viņi cer, ka ievietotās mērierīces laikus brīdinās par gaidāmo izvirdumu, jo katastrofas gadījumā briesmas draud gan Itālijai, gan visai Eiropai.

Krustvārdu mīkla – trīs uzvarētāji mēnesī

Trīs krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu – žurnālu komplektu. Atbildes gaidām līdz 25.oktobrim.

Sastādījis A. Levgovds

Septembra mīklu

atrisināja: L.Kivkucāne, C.Zelča, D.Kivkucāns, M.Pretice, D.Svarinskis, M.Paidere, Z.Bērziņa, S.Vēvere, L.Baranovskis, Z.Pulča, U.Pozņaks (Balvi), K.Bricis, V.Dragune (Kuprava), I.Kudure, Z.Tišanova (Viļaka), V.Ločmele (Lazdukalns), B.Ķīse, I.Donskaja (Tilža).

Par septembra krustvārdu mīklas atrisināšanu balvas saņēma INA DONSKAJA (Tilža), ZITA PULČA (Balvi) un VAIRA DRAGUNE (Kuprava). Pēc balvas griezti redakcijā.

Krustvārdu mīkla oktobrī

Horizontāli: 1. Izcils mākslas, zinātnes u.tml. darbinieks. 4. Garīdznieku obligāta atteikšanās no laulības dzīves. 7. Franču komponists (1842.-1912.). 9. Angļu gleznotājs un dzejnieks (1828.-1882.). 10. Lietuvietis. 12. Alpu vijolīte. 13. Neliela, tikko manāma atšķirība. 15. Senākais imperatora tituls Japānā. 17. Tauta Sankt-Pēterburgas apgabalā. 18. Siekalas. 21. Latviešu diriģents, dz.1933.g. 23. Augsta, cieta vīriešu galvassega. 24. Koka cilvēciņš ar garu degunu. 26. Kaukāza tautas pārstāvis. 28. Graudu lobīšanas blakusprodukts. 31. Celt (māju u.c.). 33. Veidols, ideja. 35. Sievietes vārds aprīlī. 36. Krievu rakstnieks (1818.-1883.). 37. Krievu aktrise (1902.-1975.). 38. Pelt, niecināt. 39. Mācību iestāde. 40. Amonija hlorīda tehniskais nosaukums. 41. Maisījums sveču izgatavošanai.

Vertikāli: 1. Naftas smago produktu pārstrādes process. 2. Koncentrēts aromātisko vielu izvilks. 3. Dažādu cilvēka apziņas stāvokļa izpausme. 4.

Teātra izrādes daļas. 5. Iespējams, varbūt. 6. Krievu gleznotājs (1848.-1916.). 8. Dzelzceļa signālierīce. 9. Radiolokācijas stacijas. 11. Saligt mieru. 14. Pastiprināti jūtīgs. 16. Dzimumnespēja. 19. Latviešu režisors un aktieris (1907.-1991.). 20. Ābolu vīns. 21. Mākslas veids. 22. Svētbilde. 25. Ukrainu dzejnieks (1814.-1861.). 26. Franču operešu komponists (1819.-1890.). 27. Motosporta veids. 29. Vinnēt (loterijā). 30. Skaļš strīds, tracis. 31. Lielākā laiva uz kuģa. 32. Taucas, Ieknas. 34. Dzejas rindu grupa. 35. Rudens puķe.

Septembra mīklas atrisinājums

Horizontāli: 9. Kontralts. 10. Selerijas. 11. Batika. 12. Kajurs. 13. Starplika. 15. Trakot. 16. Lokāls. 17. Skaistais. 24. Faetons. 25. Trirēma. 26. Tankete. 27. Kantele. 28. Intalja. 31. Katapults. 37. Bakara. 38. Ubagot. 39. Pleistons. 40. Pamāte. 41. Trakts. 42. Stratēģis. 43. Adorācija.

Vertikāli: 1. Podagra. 2. Etnisks. 3. Damasts. 4. Stīgana. 5. Bestija. 6. Veikals. 7. Kizjaks. 8. Makrele. 14. Postskripts. 18. Kastela. 19. Ieteikt. 20. Teins. 21. Rozes. 22. Ģikts. 23. Pērle. 29. Galants. 30. Dažādas. 31. Kaperēt. 32. Trešais. 33. Leonīds. 34. Austere. 35. Vakance. 36. Hostija.

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors balvā saņems žurnālu komplektu. Oktobra tēma "Svarīgs ir itin viss!". Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Esmu kā mazs ūdens piliens šajā pasaulē. Iesūtīja Rinalds Martiņenko no Kupravas.

Maltīte. Iesūtīja Marika Beča no Žiguriem.

Tiesu lietas

Balvu rajona tiesas kalendārs oktobrī

Laiks	Lietas dalībnieki	Būtība	Tiesnesis
3.oktobris 10.00	Ivans Sadovņikovs	KL 193.p.2.d.-nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem	Eduards Veiss
5.oktobris 10.00	Juris Voicišs, Anatolijs Trahnovs	KL 125.p.2.d.5.pkt.- tišs, smags miesas bojājums	Eduards Veiss
5.oktobris 13.30	Agris Švāgers	KL 175.p.1.d.- zādzība	Simona Gmireka
5.oktobris 14.00	Rolands Plavnieks, Vijārs Rutkasts	KL 175.p.2.d.- zādzība	Arvis Garais
6.oktobris 10.00	Aivars Lazdāns	KL 185.p.1.d.- mantas tiša iznīcināšana un bojāšana	Eduards Veiss
6.oktobris 11.00	Jānis Boļšeis, Leons Zodāns	KL 231.p.2.d.; KL 233.p.2.d.- huligānisms; šaujamoču, šaujamoču municijas, lielas enerģijas pneimatisko ieroču, sprāgstvielu un spridzināšanas ietaišu neatļauta izgatavošana, remontēšana, iegādāšanās, glabāšana, nēsāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana, realizēšana un realizēšanas noteikumu pārkāpšana.	Simona Gmireka
6.oktobris 14.00	Ivars Ločmelis, Vilnis Ķevers	KL 175.p.3.d.; KL 185.p.1.d.- zādzība; mantas tiša iznīcināšana un bojāšana	Eduards Veiss
10.oktobris 10.00	Intars Jurčiks, Mareks Palameiks, Alvis Butāns, Ģirts Palameiks, Dainis Lobzovs	KL 185.p.1.d.; KL 180.p.1.d.; KL 314.p.1.d.; KL 175.p.3.d.- mantas tiša iznīcināšana un bojāšana; zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā; noziedzīgā kārtā iegūtas mantas iegādāšanās un realizēšana; zādzība	Eduards Veiss
11.oktobris 10.00	Rolands Plavnieks, Oļegs Baranovs, Jevgēnijs Ivanovs, Jānis Belka, Vladislavs Grigorjevs, Artūrs Bārtušs, Aleksandrs Vlasovs, Aivars Purenis, Ivars Irbītis	KL 177.p.1.d.; KL 175.p.2.d.- krāpšana; zādzība	Simona Gmireka
13.oktobris 10.00	Edgars Silis	KL 262.p.2.d.- transporta līdzekļa vadīšana reibumā un bez vadītāja tiesībām	Eduards Veiss
13.oktobris 10.00	Ritvars Komarovskis	KL 279.p.1.d.- patvarība	Arvis Garais
17.oktobris 10.00	Edgars Skrickis	KL 109.p.1.d.- patvaļīga koku ciršana un bojāšana	Simona Gmireka
18.oktobris 10.00	Vasilijš Koguts	KL 300.p.2.d.; KL 179.p.3.d.; KL 218.p.2.d.- apzināti nepatiesa liecība, atzinums, tulkojums un paskaidrojums; piesavināšanās; izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas	Simona Gmireka
18.oktobris 10.00	Jānis Locāns	KL 262.p.2.d.; KL 312.p.- transporta līdzekļa vadīšana alkohola reibumā; izvairīšanās no soda izciešanas	Eduards Veiss
18.oktobris 14.00	Jurijs Tkačenko	KL 190.p.-kontrabanda	Eduards Veiss
19.oktobris 10.00	Anatolijs Pužulis	KL 185.p.1.d.- mantas tiša iznīcināšana un bojāšana	Eduards Veiss
20.oktobris 10.00	Gunārs Gaiduks	KL 130.p.2.d.- tišs, viegls miesas bojājums	Eduards Veiss
20.oktobris 11.00	Amanda Ivanovska	KL 175.p.3.d.- zādzība	Arvis Garais
21.oktobris 9.30	Guntars Dubrovskis	KL 180.p.2.d.- zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā	Simona Gmireka
21.oktobris 11.00	Agris Apšenieks, Aivars Kairišs, Viktors Bičkovskis	KL 221.p.2.d.- alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu nelikumīga uzglabāšana, pārvietošana (pārvadāšana) un realizācija	Arvis Garais
24.oktobris 10.00	Igors Adaškevičs, Aldis Kuplaste, Mareks Bērziņš, Toms Atslens	KL 175.p.4.d.; KL 313.p.2.d.; KL 315.p.- zādzība; iepriekš neapsolīta slēpšana; neziņošana par noziegumu	Eduards Veiss
24.oktobris 10.00	Artūrs Sprinģis	KL 175.p.3.d.; KL 185.p.1.d.- zādzība; mantas tiša iznīcināšana un bojāšana	Simona Gmireka
25.oktobris 10.00	Māris Gavrilovs	KL 125.p.1.d.- tišs, smags miesas bojājums	Simona Gmireka
25.oktobris 11.00	Vadims Iļjins, Ēriks Lapa	KL 270.p.2.d.- pretošanās varas pārstāvim un citai valsts amatpersonai	Eduards Veiss
27.oktobris 11.00	Oļegs Baranovs, Igors Kravalis, Rolands Plavnieks	KL 180.p.1.d.; KL 180.p.2.d.- zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā	Arvis Garais

Civillietas. Oktobrī Balvu rajona tiesa plāno izskatīt 73 civillietas, sešas no tām - slēgtās tiesas sēdēs, par ko informācija nav izpaužama. Tiesa izskatīs aizgādības tiesību atņemšanu; saistību izpildīšanu brīdinājuma kārtībā; uzturlīdzekļu piedziņu; bērna dzīvesvietas un saskarsmes tiesību noteikšanu; parāda piedziņu; rokas naudas piedziņu; uzturlīdzekļu piedziņu; darba līguma uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas piedziņas par piespiedu darba kavējumam; zaudējuma un nokavējuma procentu piedziņu; parāda un likumisko procentu piedziņu; saskarsmes tiesību noteikšanu; ģimenes valsts pabalsta pārmaksas piedziņu. Lietas skatīs tiesneši Simona Gmireka, Jūlija Kamiševa, Arvis Garais.

Sit bez jebkāda iemesla

Balvu rajona tiesa izskatījusi krimināllietu par huligānismu, par tišu, vieglu miesas bojājumu nodarīšanu un par transporta līdzekļa vadīšanu alkohola reibumā, bez vadītāja tiesībām. Vainīgie sodīti.

Par huligānismu notiesāts un sodīts Pēteris Kaļva. Pērn, 16.oktobrī, viņš, būdams alkohola ietekmē, iegriezās sabiedriskā vietā, kur tišuprāt, bez jebkāda iemesla, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas sabiedriskā vietā, ar dūri mēģināja iesist pa seju kādam no uzņēmuma apmeklētājiem. Vīrietis no sītienu izvairījās. Tad P.Kaļva saķēra aiz virsdrebēm otru vīrieti un ar spēku iegrūda viņu spoguļsienā, nodarot miesas bojājumus cietušajam un sabojājot uzņēmuma mantu. Viņa prettiesisko darbību rezultātā cietušais guva vieglus miesas bojājumus, vīrietim sabojāja džemperu 18 latu vērtībā un spoguļsienai - 195 latu vērtībā.

Šī gada 6.februārī P.Kaļva atkal nodarīja vieglus miesas bojājumus kādam vīrietim. Būdams agresīvi noskaņots un huligānisku motīvu vadīts, viņš tišuprāt ar dūri kādam vīrietim iesita pa seju. Saukts pie atbildības, apsūdzētais savu vainu atzina. Kompensāciju pieteikumus lietā cietušie neuzturēja.

P.Kaļvas apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas lietā bija iesniegts ar Valsts probācijas dienesta starpniecību noslēgts izlīgums ar cietušo, līdz ar to tiesa uzskatīja, ka kriminālprocess pēc šī panta daļas ir izbeidzams. Tiesa

atzina Pēteri Kaļvu par vainīgu huligānismā un sodīja viņu ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem un policijas kontroli uz gadu. Kriminālprocesu pret viņu pēc Krimināllikuma 130.panta 2.daļas - par tišu, vieglu miesas bojājumu nodarīšanu - izbeidza.

Ar galvu pa galvu

Par tišu, vieglu miesas bojājumu nodarīšanu notiesāts un sodīts Jānis Vasara. Šogad, 7.maijā, būdams alkohola ietekmē, J.Vasara atnāca pie paziņas. Pēc tam, skaidrojot attiecības, viņš bez jebkāda iemesla ne mazāk kā trīs reizes ar galvu iesita pa galvu paziņam, nodarot viņam īslaicīgus veselības bojājumus - sistu augšlūpas brūci.

Saukts pie atbildības, apsūdzētais savu vainu atzina. Tiesa atzina Jāni Vasaru par vainīgu tišu, vieglu miesas bojājumu nodarīšanā un sodīja viņu ar 100 stundām piespiedu darba.

Brauc reibumā un bez tiesībām

Tālis Prols, Vitālijs Putilovs un Aleksandrs Pužulis notiesāti un sodīti par to, ka vadīja transporta līdzekli reibumā un bez vadītāja tiesībām.

T.Prols šī gada 21. augustā Bērziņi, pie veikala "Varenite", vadīja automašīnu Audi Coupe, būdams alkohola ietekmē (2,88 promiles) un bez tiesībām, kad viņu aizturēja policija. Tiesa viņš sodīts ar 160 stundām piespiedu darba, bez mantas konfiskācijas, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības

Informē policija

Purvā nomaldās ogotāja

1.oktobrī pulksten 7.15 Balvu policijas iecirknis saņēma informāciju, ka 30.septembrī Balvu novada Briežuciema pagastā kāda 1940.gadā dzimusi sieviete nav atgriezies no ogošanas purvā. Veicot meklēšanas pasākumus, ogotāju atrada 1.oktobrī pulksten 11.35 un nodeva ātrās medicīniskās palīdzības brigādei. Meklēšanā iesaistījās 15 Valsts policijas darbinieki, 15 Zemessardzes darbinieki un četri Robežsardzes darbinieki, tajā skaitā arī kinologs ar dienesta suni, - informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīdzība K.Mieze.

Robežsargi ar dienesta suni pazudušās sievietes meklēšanā iesaistījās pēc policijas lūguma. Sieviete 30.septembrī bija devusies ogot uz Briežuciema pagastā esošo Lutenānu purvu un nebija atgriezies. Dienesta suns Rondo bija tag, kurš robežsargu caur briksņiem izveda pie pazudušās ogotājas, - informē robežsardzes pārstāve.

Kā noskaidroja "Vaduguns", sieviete joprojām atrodas slimnīcā, pacientes stāvoklis ir stabils un uzlabojas.

Aktuāli

"Sliktais pieskāriens"- ko tas nozīmē

Visā pasaulē no seksuālās vardarbības cieš daudz vairāk bērnu, nekā mēs spējam iedomāties.

Kampaņas "Sliktais pieskāriens" mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par to, kas ir seksuāla vardarbība pret bērnu, kā bērnus pasargāt no potenciālajiem vardarbības riskiem un kā palīdzēt bērniem, kas cietuši no seksuālās vardarbības. Viens no kampaņas uzdevumiem ir arī veicināt normatīvā regulējuma pilnveidošanu mūsu valstī, pievienojoties starptautiskajiem dokumentiem, kas regulē jautājumus attiecībā uz bērnu seksuālās izmantošanas atklāšanu, noziegumu izmeklēšanas gaitu un bērnu seksuālās izmantošanas novēršanu.

Seksuālā vardarbība pret bērnu ir visretāk atklātais vardarbības veids, jo mazi bērni visbiežāk par seksuālu vardarbību neziņo, jo neizprot, kas ar viņiem notiek, bet lielāki bērni mēdz to slēpt, jo izjūt kaunu, vainu vai bailes. Pētījumi apliecina, ka tikai 30% bērnu, kuri cietuši no seksuālās izmantošanas, izstāta par to bērnībā, pārējie šo smago noslēpumu nes sev līdzī pieaugušā dzīvē. Ja bērnu seksuālās izmantošanas gadījumus paliek neatklāts, tad bērns nesāņem savlaicīgu palīdzību, kas varētu mazināt traumas radītās sekas viņa tālākajā dzīvē.

"Sliktais pieskāriens" ir kampaņa pret bērnu seksuālu izmantošanu, ko vienlaikus īsteno vairākās Austrumeiropas valstīs - Polijā, Moldovā, Ukrainā, Bulgārijā, Lietuvā un Latvijā. Latvijā kampaņas īstenojami ir nodibinājums - centrs "Dardedze" sadarbībā ar septiņām partnerorganizācijām - krīzes centriem Latvijas reģionos.

Kampaņas ietvaros plānotas dažādas aktivitātes, semināri un nodarbības vecākiem, profesionāļiem, kas strādā ar bērniem, nodarbības bērniem. Kampaņa notiek sadarbībā ar centra "Dardedze" reģionālajiem partneriem, arī reģionālo atbalsta centru "Rasas pērles". To atbalsta īpaši kampaņas "Sliktais pieskāriens" aģenti (sociālie darbinieki) 25 Latvijas novados, arī Balvu. Kampaņa ilgs līdz 24.novembrim.

uz četriem gadiem.

V.Putilovs šī gada 15.jūnijā, būdams reibumā (1,66 promiles) un bez tiesībām vadīja motociklu pa ceļu Lazdukalns - Blāzma, kad viņu aizturēja policija. Tiesā viņš sodīts ar 140 stundām piespiedu darba, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz četriem gadiem un piemērojot daļēju mantas konfiskāciju: konfiscējot motociklu IŽ- Jupiter 3 bez valsts reģistrācijas numura un reģistrācija apliecības.

A.Pužulis šī gada 11.jūnijā, būdams reibumā (2,3 promiles) un bez tiesībām vadīja motociklu, ko bez ziņas un piekrišanas bija paņēmis no paziņas, un izraisīja avāriju. Tiesā viņu par to sodīja ar nosacītu brīvības atņemšanu uz 1,6 gadiem un pārbaudes laiku - 1,6 gadiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas. Viņam uzdots reģistrēties probācijas dienestā un atlīdzināt cietušajam radītos zaudējumus 1468,60 latu apmērā.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Pērk

SIA "Taides" Alūksnes nov. Jaunalūksnes pag. IEPĒRK			
Egles, priedes baļķus	Diametrs	Garumi	Cena Ls
	18-25	4,90; 6,10	43,00
	26.....		45,00

Iepērk arī lapu koku un skuju koku taru, sikbaļķus.
Samaksa trīs dienu laikā. Ir transports. Tālr. 29299652.

**Iepērk kaušanai
visu veidu
mājlopus.**
Tālr. 29320237, 64546681

Z.s "Strautiņi"
iepērk mājlopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 64546765, 29411033.

**Naudaskalna kautuvē
pastāvīgi iepērk
mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Augstas cenas.
Tālr. 29146568.

SIA "AIBI"
pērk zirgus, liellopus,
jaunlopus, aitas, zirgus,
cūkas. Labas cenas! Samaksa
tūlītēja. Tālr. 26142514, 20238990.

SIA "LATVIJAS GAĻA" iepērk
liellopus, jaunlopus, aitas,
zirgus. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

Metsaliitto Latvia SIA
Pērkam augošu koku cirsma
un sortimentus pie ceļa
Tālr.: 26115369, www.metsaliitto.lv

**Z/s "Strautiņi" pērk meža
īpašumus, cirsma.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 29113399.

Pērk visu veidu meža
īpašumus. Tālr. 26538424.

Pērk mežus, kailcirtes, retināšanas
cirsma. Cirsma izvešanas
pakalpojumi.
Tālr. 29100239.

**SIA "RENEP" iepērk liellopus,
jaunlopus, aitas, zirgus.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 65323848, 65329997,
29183601, 29485520, 29996309.

Pērk lauksaimniecībā izmantojamu
zemi Lazdulejas pagastā.
Tālr. 26380478, 29478437.

Investīciju fonds pērk meža
īpašumus ar zemi. Tūlītēja
samaksa. Var veikt avansa
maksājumus. Tālr. 28626705.

Z/s "Čiekuri" pērk meža īpašumus
ar zemi. Tālr. 29110126.

**SIA "Latvian Meat" iepērk
liellopus, jaunlopus, zirgus,
aitas. Samaksa tūlītēja.**
Tālr. 29119774.

Dažādi

Treilera
pakalpojumi.
Tālr. 29113399.

DŽINSI

↳ Zili, zaļi, melni, brūni, rozā!
↳ Arī liela un ļoti liela izmēra.
↳ Plašs sortiments!
Veikals "Džinsu stils"
Brīvības 62, Balvos, pretī autoostai
(pagalmā autostāvvietā)

Interius
LOGI UN DURVIS
Konsultācijas • Piegāde • Uzstādīšana
Tikai Oktobrī!
**Atlaide
10%**
BEZMAKSAS UZMĒRĪŠANA
Tālrunis: 26461460
e-pasts: interius@inbox.lv

Rok dīķus, grāvjus, tīra grāvjus,
līdzina dīķa krastus. Izbūvē ceļus
lauku sētām. Piegādā granti, smilti,
šķembas (dažādas frakcijas).
Tālr. 29113399.

Cirsma izvešana. Tālr. 29433126.

Dziednieks JURIS pieņem Balvos.
Tālr. 26371637.

Masiere- dietoloģe INNA pieņem
Balvos. Tālr. 28456547.

Aku urbšana. Tālr. 29142220.

**Šķilbēnu pagasta Rekovā (pie
veikala "Aura")
8.oktobrī no plkst. 8.00
RUDENS GADATIRGUS!**
Visi laipni aicināti!

PENSIONĀRU SANĀKSME
ceturtdien, 6.oktobrī plkst. 10.00,
Raiņa 52.

Izīrē 4-istabu dzīvokli Balvos.
Tālr. 26172154.

DATORKURSI PENSIONĀRIEM
10.oktobrī plkst. 13.00
Tālākizglītības centrā (muižā).
Tālr. 26328376.

Jauni PVC logi. Tālr. 22014760.

Atrasts vidēja auguma suns. Ap
kaklu siksnīņa un ķēdes posms.
Tālr. 26694011.

Pazudis maza auguma rudas
krāsas suns Balvu pagastā.
Tālr. 20254159.

Paziņojums

**SIA "Balvu autotransports" informē:
sākot ar 10.10.2011. slēgti reisi:
Balvi-Vectilža-Baltinava-7.45
un Vectilža -Balvi-9.50.
JAUNS REISS:
Balvi-Sudarbe-Vectilža-Baltinava-7.20**

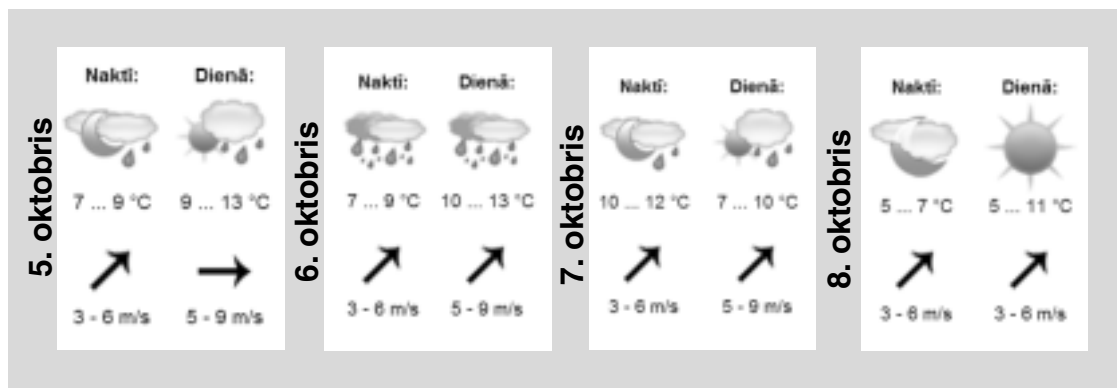
Pasākuma "Gada skolotājs 2011" organizatori saka lielu paldies par
atbalstu Balvu novada pašvaldībai, z/s "Sīļi", "Dālderī", SIA "Senda Dz",
"Hestija", "Ozolmājas" "Balvu Bildes", veikalim "Flora", "Maks"
"Supernetto".

**Ikvienam ir iespēja īsi
un konkrēti pateikt paldies
kādam labvēlim,
sponsoram, atbalstītājam,
palīgam.
Dārgi tas nemaksās -
tikai 2 latu par 25 vārdiem.
Jo šī ir "Pateicības
dubultzivs".**

Balvu Mākslas skola pateicas par
ziedotajiem daudzveidīgajiem
mācību materiāliem, audumiem,
diegiem, pogām, papīru M.Osei,
A.Trupānei, V.Podkovirinai,
A.Leišavniecei, I.Reinfeldei,
O.Ivanovai, L.Solovjovai,
E.Kapteinei, E.Kokorevičai,
V.Berezovai.

Bērnu dārza "Sienāzītis" vismiļākais
PALDIES par sagādātajiem
pārsteigumiem Miķeļdienā z/s
"Kotiņi" darbiniekiem, Upītes muzeja
vadītājam un jauniešu folkloras kopai,
Balkanu etnogrāfiskā muzeja
jaukajiem ļaudīm.

**Baltinavas Kn
15. oktobrī
plkst. 21.00-4.00**

**SPRUKULU VILX
MUSIQQ
ceļā**

Programmu, konkursus,
atrakcijas vada
Latvijas Radio2
dīdžejs AIVIS

Īpašais notikums -
grupas «OTTO»
jubilejas albuma
prezentācija!

OTTO
PILNGADĪBAS JUBILEJA

SIA "TAKO SD"
aduguns
Baltikums

Pārdod

Pārdod pārtikas kartupeļus.
Tālr. 29479880.

Pārdod kartupeļus pārtikai,
lopbarībai, graudus, skābsiena
ruļļus. Ar piegādi. Tālr. 25442582.

Pārdod bioloģiski audzētus
kartupeļus. Tālr. 26428936.

Pārdod kartupeļus. Tālr. 28325208.

**12.oktobrī tirgos un mainīs pret
mazgātu aitu vilnu vilnas dziju,
segas.** Žiguri-9.00, Vecumi-9.30,
Viļaka -10.00, Semenova-10.30,
Rekova-11.00, Baltinava-11.30,
Tilža-12.00, Vectilža-12.30,
Sudarbe-13.00.

Pārdod 11 gadus vecu zirgu.
Tālr. 28668003.

Pārdod kaziņu, āzīti, jaunos gaiļus.
Tālr. 22008312 vakaros.

Pārdod grūsnu teli. Tālr. 22014228.

8., 15.oktobrī Balvu tirgū tirgos
KARPAS.

Pārdod lielās, veco laiku aužamās
stelles. Tālr. 28336800.

Pārdod mēbeles. Tālr. 20234853.

Pārdod LUAZ-969. Tālr. 29171372.

Pārdod māju Kubulu centrā.
Tālr. 22450474.

Pārdod māju pilsētā.
Tālr. 27887243.

Pārdod 1-istabas dzīvokli Balvos.
Tālr. 29176325.

Pārdod skaldītu malku. Piegāde.
Tālr. 26565416.

Pārdod skaldītu malku.
Tālr. 29245332.

Pārdod svaigi zāģētu malku, 3 m,
iespējama piegāde. Tālr. 26428936.

Pārdod lopbarības miltus.
Tālr. 26392336.

Pārdod BMW-730, 1992.g., jauna
TA. Tālr. 26160964.

Pārdod MTZ motoru ar turbīnu,
Ls 500. Tālr. 28364320.

Pārdod dārzū Verpuļevā.
Tālr. 26349650.

Sestdien, 8.oktobrī, Balvu tirgū
tirgos pārtikas, lopbarības
kartupeļus, graudus.
Tālr. 25442582.

Nu salikusi rokas, dus mierā
vecmāmiņa,
Nu apklusušas rokas, kas vienmēr
strādāja.

Tās rokas labās, svētās, kas mīļi
glāstīja
Un glāstot gaišu mieru sirdis ielēja.
Skumju un atvadu brīdī mūsu klusa
un patiesa līdzjūtība **Allai Ivanovai**
un tuviniekiem, VECMĀMIŅU
Dieva valstībā pavadot.
Mājas "Jasmini" iedzīvotāji

Kaut varētu šo smilšu sauju nemest,
Bet to vairs nevar, mīļo māt,
Ņem manu mīlestību, lai tev nesalst,
Ņem siltus vārdus tālā ceļā līdz.
Izsakām dziļu līdzjūtību **Viktoram**
Donskojam un tuviniekiem,
pavadot **MĀTI** smilšu kalniņā.
Skolas 1.a mājas iedzīvotāji

Saņem, labā zemes māte,
Vienu sirmu māmuliņi,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
(Latv.t.dz.)
Atvadu brīdī patiesa līdzjūtība
Ritvaram Komarovskim,
VECMĀMIŅU mūžībā pavadot.
Kristīne

Kā dziju kamols mūžs ir saritināts,
Kur dziļi visdažādākie mirdz.
Ja spētu tos kāds atkal atšķetināt,
Tad vidū būtu vecmāmiņas sirds.
Skumju brīdī mūsu patiesa līdzjūtība
Vinetai Bulei, VECMĀMIŅU kapu
kalniņā pavadot.
B/d "Pīlādītis" 6.grupas bērni,
vecāki, Inese, Ļuda

Lūgšim tavai dvēselītei
Debess ceļos mieru gūt,
Lai ar tevi zvaigznes starā
Varam domās kopā būt.
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Martai Dortānei un viņas
tuviniekiem, brāli **JĀNI BABĀNU**
mūžības ceļā pavadot.
Viļakas ģimenes ārstu, zobārstu
prakses un Veselības aprūpes
centra darbinieki

Mums bij' viens bāleliņš,
To aizveda smiltainē...
Izsakām patiesu līdzjūtību **Martai un**
Venerandai Dortānēm, pavadot
BRĀLI mūžībā.
Etnogrāfiskais ansamblis "Abrenīte"

Atvadu brīdī raud pelēka diena,
Krāsainās lapas sedz noietās takas.
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
māsām Martai un Venerandai,
pavadot brāli **JĀNI** mūžības ceļā.
Niceta, Ināra, Leontīne, Staņislava,
Aleksandrs

Mūsu laiks ir tik iss-
Mūža vēji šalc apkārt un pāri,
Kas lai zina to brīdī,
Kad atskanēs likteņa balss.
Mūsu patiesa līdzjūtība **Venerandai**
Dortānei un tuviniekiem, BRĀLI
mūžības ceļā pavadot.
Kaimiņi: Daukste, Kokoreviči,
Strupkas

Es aizgāju no jums, mani mīļie,
Un atstāju baltu svečiti iedegtu-
Tad zināsi, augšā man klājas labi,
Tur atradu sev mājas.
Skumju brīdī esam kopā ar
Venerandu Dortāni un
piederīgajiem, pavadot **BRĀLI**
mūžības ceļā.
SIA "ĶĪRA" vadība

Pārtrūkst putnam vingro spārnu
plīva,
Nokrīt dzīvam kokam sulots zars...
Melnā straumē ierauj baltu dzīvi
Rudens vēju auklēts novakars...
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Martai Dortānei un tuviniekiem,
pavadot **BRĀLI** klusajā mūžības
ceļā.
Mājas iedzīvotāji

Mani mīļie, es pie jums vēl būšu,
Sniega pārslā, čukstā, rasas lāsē,
Saulē, vējos, dziesmās, jūsu
mūžos

Dzīve beidzas, mīlestība nē.
Sāp sirds, šķīroties uz mūžu no vīra
un tēva, kad taka smilšu kalnā iet.
Skumju un atvadu brīdī izsakām
patiesu līdzjūtību **Skaidritei**
Sarkanei, Ilzei un Sandrim sakarā
ar **JĀŅA SARKAŅA** aiziešanu
mūžībā. Tev, Jāni, vēl ilgi, ilgi bija
jādzīvo šai saulē.
Anna Pulkstene, Leontīne Pužule,
Lūcija Krilova, Nikolajs Krilovs,
Jānis Baranovs, Leons Vizulis

Cilvēks kā mirdzoša zvaigzne
Debesu plašumos mīt.
Ne zināt mums stundu, ne brīdi,
Kad dzīstoša lejup tā krīt.
Izsakām līdzjūtību **Skaidritei un**
bērniem, vīru, tēvu **JĀNI SARKANI**
pavadot klusajā mūžības ceļā.
Kivkucānu, Timenieku, Blaumu
ģimenes, A.Mincāne

Jau aizlido dzērves, kur ziedoņa
rīts,
Un, lidojot tālēs, tās mani sauc līdz.
Tās lido tik tālāk un neatbild man,
Aiz meža vien klaigas kā atvadas
skan.

Brīžos, kad šķiet nepanesami
smagi, svarīgi sajūst, ka kopā
dzīvotais laiks paliek un ir mūžīgs.
Vispatiesākie līdzjūtības un atbalsta
vārdi **Jums, Skaidrīt, Ilze un**
Sandri, sakot ardievas vīram,
tēvam **JĀNIM SARKANIM.**
J.Judina, Bērziņu ģimene

Ak, aiziet tomēr nebija vēl laiks,
Bet sēru sveces tev jau apkārt
degas.
Uz laikiem mūžīgiem tev acis
segtas,

Kaut saule spīd, kaut laistās rudens
zelts.
(A.Dāle)
Kad pēkšņi zaudējuma skaudrums
iedzeļ dziļi sirdī, mūsu klusa, bet
patiesa līdzjūtība **sievai Skaidritei,**
meitai Ilzei, dēlam Sandrim ar
ģimenēm, pavadot **JĀNI SARKANI**
kapu kalniņā.
A.Voite, O.Vīksniņa, M.Žuga,
Garozu, Elisonu, Leišavnieku un
A.Žuga ģimenes

Kāda negaidīta, tumša diena aust,
Nav neviens no mums to gaidījis.
Atmiņā vēl vēju padebeši viz,
Jāšķiras, kaut izrunāts nebūt nav
viss.
Kad pāri ziediem klusi list asaru
lāses, esam kopā ar **Tevī, Skaidrīt,**
bērniem Ilzi un Sandri, vīru, tēvu
JĀNI SARKANI pavadot dzimtās
zemes smiltājā.
Ņ.Muižniece, Baranovu, Pušpuru,
Gromovu, Božeskulu, Ļovovu, Andžu
un J.Pušpura ģimenes

Mani mīļie, es pie jums vēl būšu,
Sniega pārslā, čukstā, rasas lāsē,
Saulē, vējos, dziesmās, jūsu
mūžos

Dzīve beidzas, mīlestība nē.
Skumju brīdī esam kopā ar **Skaidrīti**
un pārējiem tuviniekiem, kad pa
krāšņo ziedu taku mūžībā aiziet vīrs
JĀNIS SARKANIS.
Juzefa, Skaidrite, Daina, Laima, Aina

Tāda tu esi, rudens diena,
Bērzu loki, un vētrām līdz
Atkal aizlido lapa viena,
Bieža un tumša aug miglas siena,
Lietus asaras plakstos tric.
(M.Bārbele)

Kad nakts stāv pie nosarkušiem
pilādžiem un rudenīgais vējš dzīves
dārzā nolauzis mīļāko ziedu, klusi
skumstot un līdzī jūtot dvēseles
sāpēm, izsakām patiesu līdzjūtību
Skaidritei un bērniem, vīru, tēvu
JĀNI pēkšņi zaudējot.
Novada grāmatvedības kolēģes

Dusi saldi zemes klēpī,
Lai tev sapņu nepietrūkst.
Mīļas rokas ziedus noklās
Un tev silti vienmēr būs.
Izsakām patiesu līdzjūtību
Skaidrites Sarkanes ģimenei,
pavadot vīru, tēti **JĀNI SARKANI**
kapu kalniņā.
Jānis Ž., Jānis L., Juris, V.Vīksniņa,
B.Gulbes, P.Vīlcāna ģimenes

Kas smagāks vēl var būt,
Pa dzīves taku ejot,
Kā atdot zemei to,
Kas sirdij tuvs un dārgs. (I.Lasmanis)
Izsakām patiesu līdzjūtību
Skaidritei Sarkanei, VĪRU zemes
klēpī guldot.
Balvu Centrālās bibliotēkas kolektīvs

Tālu gāju grūtu mūžu,
Daudz darbiņu padarīju.
Nu apsīka mani soļi
Baltā smilšu kalniņā.
Mūsu visdziļākā līdzjūtība draugam
Sandrim Sarkanim un
tuviniekiem, pavadot **TĒTI** kapu
kalniņā.
Draugi Artūrs, Evita, Edijs, Vita

Vakara vēji nopūta
Tēva dzīvības sveci,
Nodzīsa liesma, kura
vēl varēja liesmot un degt.
Mūsu patiesa līdzjūtība **Ilzei,**
Sandrim un Skaidritei, TĒVU un
VĪRU pavadot mūžībā.
Ivars, Aiva, Līga, Juris

Mani mīļie, es pie jums vēl būšu,
Sniega pārslā, čukstā, rasas lāsē,
Saulē, vējos, dziesmās, jūsu mūžos
Dzīve beidzas, mīlestība nē.
Lai klusa un patiesa līdzjūtība
Skaidritei Sarkanei, bērniem un
pārējiem tuviniekiem palīdz
pārvarēt zaudējuma sāpes.
Bērnodarza "Sienāzītis" kolektīvs

Tas ir visskumjākais brīdis, kad mīļa
sirds
Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un
stājas,
Tad zvaigznes pie debesīm asarās
mirkst
Un tukšas kā klajums kļūst mājas.
Šajā sāpju un skumju brīdī klusi
mierinājuma vārdi un patiesa
līdzjūtība **Skaidritei Sarkanei un**
tuviniekiem, VĪRU mūžības ceļā
pavadot.
Balvu novada pašvaldības
administrācijas kolektīvs

...skumjas starp rudens dzeltenām
lapām

uz pēdējām asterēm krīt.
Skumjš ir atvadu lietus pat tad,
kad saule spīd. (H.Skuja)
Izsakām dziļu līdzjūtību **Skaidritei,**
Ilzei un Sandrim, vīru, tēvu **JĀNI**
SARKANI mūžībā aizvadot.
Rūta, Ļena, Vera, Zaiga, Dženija,
Diāna, Mirdza, Iģors

Kaut varētu šo smilšu sauju nemest,
tēt,
Bet to vairs nevar, mūžs bez tevis
būs,
Ņem manu mīlestību, lai tev nesalst,
Ņem siltus vārdus tālā ceļā līdz.
Skumjajā atvadu brīdī esam kopā ar
Tevī, Sandri, un Taviem tuvajiem,
no **TĒVA** atvadoties uz mūžu.
Bērzpils ielas 50.mājas 2.iecejas
kaimiņi

Un negrib sirds ticēt, ka cilvēks var
tāt:
No gaišas dienas aiziet mūžībā...
Izsakām līdzjūtību **Skaidritei ar**
ģimeni un tuviniekiem, VĪRU,
TĒVU smiltājā guldot.
Bozoviču ģimene no Dzeņulauzas

Cik salts šis rīts,-
Klau, vēji staigā,
Un kaut kur izgaisusi
Tēva balss. (S.Sīle)
Izsakām līdzjūtību **Aigaram**
Bombānam un tuviniekiem,
TĒVU mūžībā pavadot.
Orlovas mednieku klubs

No atmiņām paliek tik starojums
maigs
Tā kā liedagā saulrieta pēdas,
Turp, kur tu aiziesi, apstāties laiks,
Norims sāpe, rūpes un bēdas.
Visdziļākā līdzjūtība **Raimondam**
Bombānam un tuviniekiem,
TĒVU kapu kalniņā pavadot.
Balvu novada Domes deputāti un
pašvadības kolektīvs

Caur dvēseli sāpju dziļi lokās,
Klājis dzīvības zaļumu aizsaules rīts,
Ne vairs darba, ne glāsta rokās,
Mūža gājums skuju vainagos tīts.
Mūsu vissiltākie mierinājuma un
patiesas līdzjūtības vārdi **Tev,**
Gunti, VECTĒTIŅU mūžībā
pavadot.
Rekavas vidusskolas 10.klase,
vecāki, audzinātāja

Paliks tavs darbīgais gājums-
Tik auglīgu mūžu neizdzēs riets.
Caur kokiem un bērniem būs
turpinājums
Tai saulainai gaitai, ko beidzi tu iet.
Atvadu brīdī mūsu patiesa līdzjūtība
piederīgajiem, pavadot **JURI**
BOMBĀNU mūžībā.
Edmunda Jermacāna ģimene

Vakars skumju taku kaisa,
Pēkšņi dzīves dziesma gaisa,
Darbs nu paliek nepabeigts,
Daudz kas sakāms, nepateikts.
(A.Straube)
Izsakām patiesu līdzjūtību **Elītai**
Čirkai un tuviniekiem, TĒVU,
VECTĒVU mūžībā pavadot.
Tilžas vidusskolas kolektīvs

Tēt, klusē takas, kur tu gāji,
Putni velti tevi dārzā sauks.
Tik šodien mīļi atmiņziedi
Pār tālo bērniņu un tevi plauks.
Skumju brīdī esam kopā ar
Raimonda Bombānu, kad uz
mūžu jāsaķa pēdējās ardievas
TĒVAM.
S.Cunsa, S.Puks, P.Kalniņš,
J.Trupovnieks

Pie kapu kalna, kad nu pietrūkst
tēva
Un ceļa nav, kur tikties ļauts.
Tev paliek gaišums, ko viņš dzīvē
devis
Kā dzidrais tēvu zemes strauts.
Izsakām patiesu līdzjūtību
Raimondam Bombānam, pavadot
TĒVU mūžības ceļā.
A/S "Balvu Enerģija" darbinieki

Cilvēka mūžs ir līdzīgs koklei,
Pārtrūkst stīga, un viss ir kluss.
Tēt, tu arvien būsi šajā pusē
Tai gaismā, ko atstāji mums.
Izsakām patiesu līdzjūtību **Elītai**
Čirkai un tuviniekiem, TĒTI
mūžības ceļā pavadot.
Vectilžas pagasta pārvaldes
darbinieki

Lai tēva mīlestība visos ceļos vada,
Lai tēva miers jums spēku dod.
Lai labā, apklususi sirds vēl ilgi,
Teic padomus un ceļamaizi dod.
Skumju brīdī izsakām patiesu
līdzjūtību **Raimondam Bombānam,**
TĒTI kapu kalniņā pavadot.
Bijušie darba kolēģi Vectilžas
pagasta pārvaldē

Viena mūža ir par maz-
Visu sasniegt, veidot, post.
Šajā dzīvē sirdij manai
Desmit mūžu gribētos. (A.Krūklis)
Izsakām vispatiesāko līdzjūtību un
skumju brīdī esam kopā ar filiāles
vadītāju **Elītu Čirku.**
Lai mūsu mierinājuma vārdi palīdz
pārvarēt sāpju smagumu, **TĒTI**
mūžībā pavadot.
Vectilžas filiāles skolotāji un
tehniskie darbinieki

Rokas, kas mīlēja darbu - gurušas,
Sirds, kas vēlēja labu - atdusas.
Izsakām līdzjūtību **Agnim un viņa**
ģimenei, VECTĒVU kapu kalniņā
pavadot.
Klasesbiedri, vecāki, audzinātāja
Vectilžā

Lai tēva mīlestība visos ceļos vada,
Lai tēva miers jums spēku dod.
Lai labā, apklususi sirds vēl ilgi,
Teic padomu un ceļamaizi dod.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Raimondam Bombānam ar
ģimeni, TĒVU mūžības ceļā
pavadot.
Ludboržu ģimene Krišjāņos

Lai paliek ābele, ko iestādīju,
Un vārds, ko kādam teicu mierinot.
Tik godīgs darbs bez skaļuma ir
vainags
Pie zemes vārtiem, ko man līdzī dot.
Kad pa skujām klāto taku mūžībā
jāpavada **TĒVS** un **VĪRATĒVS,**
esam kopā un dalām sāpju smeldzi
ar **Raimonu, Andu un Ivetu.**
Vectilžas filiāles skolotāji un
tehniskie darbinieki

Kam, tētiņ, tālu gāji,
Kā saulīte norietēji?
Mums pietrūka mīļu vārdu,
Tava gudra padomiņa.
Skumju un atvadu brīdī mūsu
visdziļākā līdzjūtība **Aigaram un**
Raimondam, pavadot **TĒTI** kapu
kalniņā.
Vectilžas iecirkņa vēlēšanu komisija

Man gribētos skūpstīt tev tulznaino
roku
Par labo sirdi, mans mīļotais tēvs,
Ar arklū tu vēri man pasaulei durvis,
Ar sviedriem tu audzēji mani, mans
tēvs.
(A.Smagars)
Lai mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
palīdz pārvarēt sāpju smagumu
Raimondam Bombānam un
piederīgajiem, mīļo **TĒTI** mūžības
ceļā pavadot.
Balvu rajona bijušie pašvaldību
vadītāji

Aiz zemes malas nogurst gara
diena,
Būs vakars vēls un zvaigznēm pilna
nakts,
Būs mūsu vidū viena tukša vieta,
Viens darba mūžs būs kapu smiltīm
segtis.
Šai sāpju un skumju brīdī esam
kopā ar **Bombānu ģimenēm,**
VĪRU, TĒVU, VECTĒVU mūžības
ceļā pavadot.
Vectilžas pamatskolas vecāku
padome

Un sāpes dvēselē kā melnas
pārslas snieg
Un smagas sakrājas, bet
aprakdamas sagrūst.
Tik mēmi lūpas kliedz: par agru
notika tas!
Sāpju un atvadu brīdī esam kopā ar
Andu un pārējiem tuviniekiem,
JURI BOMBĀNU mūžībā aizvadot.
Vectilžas dramatiskais kolektīvs

Tā aiziet mūsu mīļie,
Aiziet no ikdienas rūpēm
Mierā un klusumā prom,
Paliek vien dvēseles gaisma.
(Ā.Elksne)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Elītai**
Čirkai ar ģimeni, pavadot **TĒVU**
kapu kalniņā.
Kaimiņi Čipāti, Dulmaņi, Dzeņi

Mēs klusējot paliekam,
Vēji šalko un mierina mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Ir, bija un vienmēr būs.
Skumju un atvadu brīdī esam kopā
ar **Modru, Raimonda, Aigara un**
Elitas ģimenēm, JURI BOMBĀNU
mūžības ceļā pavadot.
Ireņa un Juris Zelči

Te es nācu, te es gāju
Te ar bēdām mīļās prieks.
Mājas, manas mīļās mājas,
Nu bez manis palieciēt.
Izsakām līdzjūtību **piederīgajiem,**
JURI BOMBĀNU kapu kalniņā
pavadot.
Čiruļi, J.Melnacis, Līvija

Vai abonēji

Vaduguni

novembrim un decembrim?

Redakcijā var abonēt līdz 26.oktobrim

Darbdienās no plkst. 8.00 līdz 17.00

SDS projekti

PAŠMĀJU RAŽOTĀJS PIEDĀVĀ

**ATLAIDES!!!
VĀCU PROFILA
PVC LOGIEM**

Balvi, Tautas iela 1, t.26826674
Madona, Saules iela 5, t.26826677
Gulbene, Rīgas iela 48-3, t. 20389057

Apsveikumi

Tik daudz Tev visa vēl priekšā,
Jo vēl tikai sācies tavš rīts,
Ej pasaulē, mazulīti,
Tev vecāku mīla ies līdz!

Ilze un Jāni!

Sveicam jūs ar meitiņas ienākšanu ģimenē! Vēlam daudz spēka un mīlestības, mazo atvasīti audzinot.

Eglaines skolas kolektīvs

Ziedus skaistākos Tavai dzimšanai
Es reiz dāvāju, lai tie nenovīst.

Tik pie Tevis, draugs, laimes mirklis man,
Tik pie Tevis es vienmēr vēlos būt.

Mīļi sveicam **Pēteri Sprudzānu** jubilejā! Vēlam labu veselību, izturību, prieku sirdī, kas neizgaist nekad.

Mamma un Toms, Laima, Artūrs, Sendija, Nauris, Anna Marija

Ar vēlējumu gaišu un draudzīgu
Mēs Tevi jubilejā sveicam.

Lai dzīves dienas nepazītu raizi,
Lai dvēsele sirdsmierā gaviļē.

Mīļš sveiciens **Pēterim Sprudzānam** jubilejā!

Valija, Pēteris

Šodien krāšņu rožu klēpi

Dzīve lai tev sniedz,

Šodien Tava diena - īpaši tā mirdz,

Šodien Tevi vienu - apsveicam no sirds.

Mīļi sveicam **Pēteri Sprudzānu** skaistajā jubilejā! Vēlam stipru veselību, mīlestību un Dieva svētību turpmākajiem gadiem.

Anna, Pēteris un Vitālijs ar ģimeni

Cien. daktare Māra Pilāne!

Ir labi vienmēr labai būt

Un labestīgos vārdus katram sacīt,

Ir labi vienmēr gudrai būt

Un gudrību kā dārgu mantu dalīt.

Sirsniņi sveicam Jūs skaistajā dzīves jubilejā! Vēlam laimi, izturību, dzīves un darbaprieku.

Tjarves

L M T
LATVIJAS MOBILĀIS TELEFONS

**ATŅĒS VECO TELEFONU
KĀ PIRMO MAKSU
PAR JAUNU!***

**LIETO INTERNETU TELEFONĀ 3 MĒNEŠUS
BEZ ABONĒŠANAS MAKSAS!*****

*Akcija - 19.09.-16.10.2011. LMT abonentiem un Ofertes lietotājiem (ja šāds Oferti vienmēr 6 mēnešus, ūģurne jādabū uz 24 mēnešiem, ja darbības laikā šis piemērots mēneša maksas. Piedāvājuma spēkā pie LMT dienam visā Latvijā. Akcijas telefonu skaita ierobežotība.
**Akcijas laikā, izglototais kodu no akcijas telefoniem un reģistrētā figūru par pakalpojuma Interneta telefonā 3 vai 5 ietāšanu.
Vai nosaujumi www.lmt.lv

<p>Vaduguns Indekss 3004 IZNĀK TREŠDIENĀS, SESTDIENĀS IZDEVĒJS SIA "BALVU VADUGUNS" Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV 43203002982</p>	<p>REDAKCIJAS ADRESE TEĀTRA IELĀ 8 BALVOS, LV-4501 NORĒĶINU KONTS A.S. SEB BANKA BALVU FILIĀLĒ Nr. LV21 UNLA 0024 0004 6734 5, kods UNLALV2X <small>Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.</small></p>	<p>Datorsalikums- SIA "Balvu Vaduguns", G.LIELMANIS Iespiests SIA "Latgales Druka", Rēzeknē, Baznīcas 28 TIRĀŽA - 4390</p>	<p>REDAKTORS E.GABRANOVŠ T.64522534, 29360850 ŽURNĀLISTI: Z.LOGINA, IZINKOVSKA - T.64520962 M.SPRUDŽĀNE, I.TUŠINSKA - T.64522260, A.SOCKA -T.64520961 KOREKTORE S.GUGĀNE - T.64522126 GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 64507019 ŽURNĀLISTI- 29360851; 26555382 Tālrunis- autoatbildētājs - 64520961</p>	<p>REKLĀMA D.Dimitrijeva T. 64507018; 26161959 FAKSS - 64522257 e-pasts: vaduguns@apollo.lv mājas lapa: www.vaduguns.lv</p>
--	---	---	--	---